

ת"פ 49967/03/17 - מדינת ישראל נגד האשם חסארמה, מחמוד חליל

בית משפט השלום בטבריה

ת"פ 49967-03-17 מדינת ישראל נ' חסארמה ואח'

בפני
כבוד השופט - ס. הנשיא ניר מישורי לב טוב
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. האשם חסארמה
2. מחמוד חליל

הנאשמים

גזר דין

רקע:

1. ביום 23.10.2017 הגיעו הצדדים להסדר טיעון דיוני במסגרתו הודו הנאשמים בעבירות המיוחסות להם בכתב האישום המתוקן כמפורט להלן:

האישום הראשון

במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, במהלך חודש ספטמבר 2016 ולא יאחר מיום 10.09.2016, החזיק הנאשם 1 בביתו צבי ארץ ישראלי. לנאשם 1 לא היה היתר למעשיו.

במעשיו אלה הואשם הנאשם 1 בהחזקת חיית בר מוגנת - עבירה לפי סעיף 8 (א) (3) ו- 14 (א) לחוק להגנת חיית הבר, תשט"ו - 1955 (להלן: "החוק").

האישום השני

ביום 26.08.2016 בשעה ובמקום שאינם ידועים למאשימה במדויק, עסקו הנאשמים בציד ארנבות וצדו שתי (2) חוגלות וארנבת. לנאשמים לא היה היתר למעשיהם.

במעשיהם אלה הואשמו הנאשמים בציד חיית בר מוגנת ללא רישיון ציד או היתר - עבירה לפי סעיפים 2 ו- 14 (ב) לחוק להגנת חיית הבר, תשט"ו - 1955 (להלן: "החוק") וכן איסור החזקת חיית בר מוגנת - עבירה לפי

סעיפים 8 (א) (3) ו - 14 (א) לחוק ובנסיבות סעיף 29 לחוק העונשים , תשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין").

האישום השלישי

ביום 10.09.2016 בשעה 18:30 ובסמוך לכך, במטעים שליד מושב אמנון (להלן: "מקום הצייד"), עסקו הנאשמים יחד עם קטין - בנו של הנאשם 1) בצייד ארנבות, חוגלות ויוני בר באמצעות רובה ציד דו קני מס' 786596.

ברכב מסוג הונדה אקורד מ.ר. 46-573-68 אשר היה ברשותו של הנאשם 2 ושימש את הנאשמים במקום הצייד, נמצאו שתי (2) חוגלות וארנבת אשר ניצודו על ידי הנאשמים. לנאשמים לא היה היתר למעשיהם.

במעשיהם אלה הואשמו הנאשמים בעבירת ציד חיות בר מוגנת ללא רישיון ציד או היתר - עבירה לפי סעיפים 2 ו 14 (ב) לחוק להגנת חיות הבר, תשט"ו - 1955 (להלן: "החוק") ובנסיבות סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"). כמו כן בעבירת איסור החזקת חיות בר מוגנת - עבירה לפי סעיפים 8 (א) (3) ו - 14 (א) לחוק ובנסיבות סעיף 29 לחוק העונשין.

2. במסגרת הסדר הטיעון סוכם בין הצדדים כי יבקשו שליחת הנאשמים לקבלת תסקיר שירות המבחן מבלי שיחייב הצדדים בהמלצותיו וכן כי המאשימה תעתור להרשעת הנאשם כבר בשלב זה וההגנה תסקש להימנע מהרשעתם בשלב זה. במסגרת הדיון אשר התקיים ביום 23.10.2018, הרשיע בית המשפט הנאשם 2 בדין על סמך הודאתו בעבירות מושא כתב האישום המתוקן, ואילו בהתייחס לנאשם 1, קבע בית המשפט כי הנאשם 1 ביצע העבירות המיוחסות לו בכתב האישום המתוקן וזאת מבלי להרשיעו בשלב זה ותוך שצוין כי אין בדבר כדי ליצור ציפפיה בקרב מי המצדדים ובטרם גיבש בית המשפט עמדתו לעניין העונש הראוי בעניינו.

3. במועד הכרעת הדין וטרם טיעוני הצדדים לעונש, הורה בית משפט זה על הגשת תסקיר שירות מבחן בעניינם של הנאשמים בהתייחס לכתב האישום המתוקן, ובהתייחס לנאשם 1 לחוות דעה בשאלת הרשעתו או אי הרשעתו.

תסקיר שירות המבחן

נאשם 1 :

מתסקיר שירות המבחן בעניינו של נאשם 1 עולה כי בן 64 נשוי + 5 ילדים (17-26),

עובד מזה כ - 22 שנים כרופא פנימאי במרפאת מומחים של קופת חולים כללית בנהריה.

התמחה בבית החולים רמב"ם, ועם סיום ההתמחות עבד כעשר שנים בבית החולים "זיו" בצפת. הנאשם נעדר הרשעות קודמות.

בהתייחס לעבירה מושא כתב האישום המתוקן, תיאר הנאשם כי לפני כ 30 שנה פיתח לעצמו תחביב בשעות הפנאי של צייד. לטענתו, בנסיבות ביצוע העבירות עשה טעות, לא הפעיל שיקול דעת מותאם בכל הנוגע לתחום הציד.

בהערכת הסיכון לעבריינות וסיכוי לשיקום התרשם שירות המבחן כי הנאשם הינו אדם אשר ניכר כי פועל למען עתידו ולמען עתיד ילדיו ומנהל אורח חיים נורמטיבי. שירות המבחן סבור כי ברקע לביצוע העבירות עמד טשטוש גבולות של מותר ואסור מצידו של הנאשם ומהעדר שיקול דעת הולם.

שירות המבחן לא התרשם מנזקקות של הנאשם בהליך טיפולי, סביב השלכות מעורבותו הפלילית והמניעים שהובילו אותו לביצוע העבירות.

שירות המבחן ממליץ שלא להרשיע הנאשם בדין ולהטיל עליו ענישה חינוכית במסגרת צו של"צ בהיקף נרחב של 140 שעות, ענישה שיש בה כדי להפגישו עם חומרת מעשיו והשלכותיהם ובנוסף התחייבות להימנע מביצוע עבירה דומה בעתיד, וזאת בהתחשב באחריות שלקח הנאשם על כישלונו ההתנהגותי, כמו גם התרשמות שירות המבחן כי ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו משמעותיים עבורו ובהיעדר רישום פלילי קודם,

נאשם 2

ממכתב שירות המבחן מיום 05.03.2018 עולה כי הנאשם 2 לא הגיע לפגישה ולא יצר קשר ביוזמתו עם שירות המבחן.

ביום 11.03.2018 נקבע התיק לשמיעת טיעונים לעונש בעניינם של שני הנאשמים.

5. טיעונים לעונש מטעם הצדדים:

טיעוני ב"כ המאשימה:

לטענת ב"כ המאשימה יש לפצל בין כתב האישום הראשון המתייחס לנאשם 1 בלבד לבין האישומים השני והשלישי המתייחסים לשני הנאשמים.

בהתייחס לאישומים השני והשלישי

1. ב"כ המאשימה טען כי יש לראותם כאירועים נפרדים באשר כל אחד מכתבי האישום מהווה אירוע אחר. לענין זה הפנה לע"פ 1127/13 ולע"פ 8641/12.
2. לענין עברו הפלילי טען ב"כ המאשימה כי **הנאשם 1** נעדר הרשעות קודמות ואילו **בענינו של נאשם 2** הציג גיליון הרשעות קודמות (**ת/2**) ממנו כי עולה כי לחובתו 2 הרשעות קודמות בעבירות זיוף פנקסים ושימוש במרמה לפי פקודת מס הכנסה (נוסח חדש) - (עבירה משנת 2010), וכן בעבירת אי הגשת דו"ח במועד לאחר דרישה - עבירה לפי סעיף 117 (א) (6) לחוק מס ערך מוסף תשל"ו-1975 (עבירה משנת 2011).
3. עוד טען ב"כ המאשימה כי כפי שעולה מהאישומים השני והשלישי מדובר בעבירות חמורות של צייד חוגלות וארנבת בשני אירועים נפרדים, עובדות המעידות על תכנון מוקדם והישנות מעשים מצידם של הנאשמים. ב"כ המאשימה הציג תמונות של החזקת הארנבת והחוגלות (**ת/3**).
4. בהתייחס למתחם הענישה הפנה ב"כ המאשימה לפסיקות שנקבעו על ידי מותב זה:
ת.פ. 4425-05-15 **מדינת ישראל נ' יוסף עבאס ואח'** (הנאשם 1 היה בהסדר וגז"ד של נאשם 2 היה שלא בהסדר),
ת.פ. 7090-06-15 **מדינת ישראל נ' אליאס נסייר** (החלטת המחוזי והעליון).
5. לענין מתחם הענישה הפנה ב"כ המאשימה לת.פ. 56637-06-16 **מדינת ישראל נ' ארשיד** וטען כי זה המתחם שיש לאמץ, מהימנעות מהטלת מאסר ועד מאסר בפועל לתקופה של מספר חודשים שיכול וירוצה בעבודות שירות, קנס בין 2,500 עד 12,000 ₪ וחתימה על התחייבות כספית בין 15,000 ל-20,000 ₪ וזאת לענין כל אחד מהאישומים 2 ו-3 בנפרד.
6. **בהתייחס לאישום הראשון - הנאשם 1**
לענין עבירת האחזקה מדובר בהחזקה של צבי ארץ ישראלי. ב"כ המאשימה הציג תמונות של הנאשם 1 עם הצבי השחוט (**ת/3**).
7. לענין הבקשה שלא להרשיע הנאשם 1 לאור עיסוקו המקצועי, טען ב"כ המאשימה כי הנאשם לא הציג כל מסמך או תיעוד שיש בו לאשש טענת הנאשם 1 כי יש בעצם ההרשעה כדי לגרום לנאשם נזק משמעותי העולה על התועלת שצומחת לחברה ולציבור מעצם הרשעתו והעמדתו לדין. בהקשר זה הפנה לת.פ. 56637-06-16 **מ"י נגד ארשיד**, שם סקר בית משפט זה את הפסיקה הרלוונטית.
8. בהתייחס לעבירת האחזקה טען ב"כ המאשימה כי על בית המשפט לאמץ את מתחם הענישה כעולה מת.פ. 31574-06-16 **מדינת ישראל נ' רקאד פארס**, שם דובר על החזקה של שני גושי בשר דורבן, ובית המשפט גזר 3 חודשי מאסר על תנאי וקנס בסך 5,000 ₪ והתחייבות 15,000 ₪.

9. כמו כן, עתר ב"כ המאשימה לצו המורה על חילוט הרובה הדו קני שנתפס לרבות התחמושת, והפנה בהקשר זה להלכת חאג' יחיא בבית המשפט העליון שהתוותה את ההלכה בעניין זה. כן מבוקש צו השמדה ליתר המוצגים שנתפסו.

6. טיעוני ב"כ הנאשמים לעונש :

1. לטענת ב"כ הנאשמים, לפי תיקון 113 לחוק העונשין יש לבחון קיומו של יחס הולם בין חומרת העבירה, נסיבות ביצוע עבירה, נסיבותיו האישיות של הנאשם והנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה. לגישתו, בשלב הראשון יש לבחון אם מדובר בעבירה אחת או ריבוי עבירות. בניגוד לטענת ב"כ המאשימה, סבור ב"כ הנאשם כי בין אירועי כתב האישום השני והשלישי אין הפרש זמן משמעותי, ולכן יש לראותם כאירוע אחד ולקבוע מתחם ענישה אחד. כך גם סבור לעניין עבירת אחזקת הצבי בעניינו של לנאשם 1, ולקבוע כי מדובר באירוע אחד ויש לקבוע מתחם אחד כולל לשלושת האישומים.

בהתייחס לפסיקה שהגיש ב"כ המאשימה בהקשר זה, טען ב"כ הנאשמים כי אומנם מהפסיקה וגם מהחוק עולה שכאשר בית המשפט מגיע למסקנה שנאשם מורשע במספר עבירות, יוטל מתחם לכל אירוע בנפרד אך לאור הנסיבות הספציפיות בתיק זה סבור ב"כ הנאשמים כי יש לראות את שלושת העבירות כאירוע צייד אחד לאור סמיכות הזמנים, מטרת הצייד, זהות הצידה ולאור המיקום של הצידה.

2. לעניין הערך החברתי שנפגע, טען ב"כ הנאשמים כי אין ספק שבפגיעה בחיות בר מוגנת יש לתת את הדין למען יראו ויראו, אך מאידך סבור ב"כ הנאשמים כי על בית המשפט לבחון גם את נסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיו האישיות של הנאשם. **בכל הקשור לנאשם 1**, נטען כי עסקין ברופא בכיר בן 65, המחזיק ברובה ורישיון צייד מעל שלושים וחמש שנה. הנאשם מעולם לא היה מעורב בפלילים, מעולם לא היה מעורב בעבירות צייד מלבד אירוע זה. הנאשם הופנה לשירות המבחן, לקח אחריות על מעשיו, הודה בהזדמנות ראשונה וחסך זמן שיפוטי יקר. הנאשם מעד ויש לראות באירועים בכתב האישום כמעידה חד פעמית. במשך 35 שנה לא היה מעורב אפילו בעבירת תנועה. **בהתייחס לנאשם 2** טען ב"כ הנאשמים כי הוא התלווה לנאשם 1. אין לחובתו הרשעות קודמות בעבירות צידה ולפי חוק הגנת חייית הבר, אך ישנה הרשעה אחת בעבירות המיסים ומס הכנסה, כך שיש לייחס משקל רב לעניין זה.

3. בהתייחס לעתירה לאי הרשעה, טען ב"כ הנאשמים כי לעניין **נאשם 2**, הוא כבר הורשע כך שהרשעה במקרה הנדון לא תוסיף ולא תגרע. אין ספק שהנאשם ביצע עבירה חמורה, עבירה מסוג עוון והחוק דורש עונש עד שנתיים וכפל קנס 156,000 ₪, עבירות צידה שהפכו למכת מדינה, אך מאידך יש להתחשב לאור הזמן הרב שהנאשם מחזיק ברישיון צייד ואין לראות במקרה זה שהנאשם נהג במרמה כלפי רשויות החוק כדי לבצע את העבירות המיוחסות לו, אלא יש לראות כי הנאשם התפתה ועשה טעות ואף התחייב שלא יחזור על כך.

4. **לעניין הנאשם 1** טען ב"כ הנאשמים, כי הלכת כתב חלה על הנאשם 1. עסקין ברופא בכיר במרפאת מומחים בקופת חולים, ובהרשעה יש כדי להחטים ולפגוע בפרנסתו. לשאלת בית המשפט כיצד תפגע

הרשעה בעיסוקו והאם קיימות ראיות לכך השיב ב"כ הנאשמים, כי עסקין ברופא בכיר שעשוי להתמנות כמנהל מחלקה פנימית בבי"ח נהריה, והרשעה כזו יש בה כדי להוות חסם בפני מינוי זה. עסקין ברופא שעוזר לחולים ולנזקקים. יש לקחת בחשבון ואין ספק שמדובר בעבירה חמורה, אך לא ברף הגבוה. יש לקחת בחשבון את מעמדו ותפקודו של הנאשם, את העובדה שלקח אחריות על מעשיו והביע חרטה ואף הודה בהזדמנות הראשונה. שירות המבחן מתרשם כי ההליכים המתנהלים נגדו משמעותיים עבורו ובהעדר רישום פלילי, הם ממליצים על הימנעות מהרשעה ו-140 שעות של"צ. לגישת ב"כ הנאשמים, גם בעונש מסוג של"צ יש כדי ענישה חברתית. לאור האמור, עותר ב"כ הנאשמים לאי הרשעת הנאשם 1, אך ככל שבית המשפט סבור כי יש מקום להרשיע הנאשם, מבקש להימנע מהטלת של"צ. עוד טען ב"כ הנאשמים, שמלכתחילה המאשימה לא עתרה למאסר בפועל.

5. לעניין מתחם העונש טען ב"כ הנאשמים כי אין ספק שיש בשנים האחרונות מגמת החמרה בענישה של עבירות צייד, המתחם הקובע יכול להיות מאסר מותנה וקנס עד עשרות אלפי ₪. בנסיבות העניין מבקש כי יוטל קנס מידתי בין 4,000 ₪ ל-10,000 ₪ שיעשה את האיזון הראוי. בהקשר זה הפנה לת.פ 26352-05-13 **מדינת ישראל נ' כאיד חסן ואח'**, שם הוטל קנס של 6,000 ₪ ורובה אחד חולט, הרובה השני הוחזר בכפוף להצגת רישיון צייד בתוקף. כמו כן, עותר ב"כ הנאשמים להחזרת הנשק בהתאם לכלל שאין לחלט את הנשק.

דברי הנאשם 1 :

לטענת הנאשם, כבר 35 שנה עוסק מציד. מעולם לא היה מעורב בהליך פלילי ואין כנגדו הרשעות קודמות. בהתייחס לעבירות נשוא כתבי האישום, מודה הנאשם כי התפתה ומעד. מתחייב לא לחזור על עבירות אלה ו/או על מעשים דומים. טען כי אין לו זמן לצאת לצייד, יש שנים ששילם היטלים ואגרות ולא יצא לצייד אלא למספר פעמים בשנה, הצייד הוא רוגע מלחץ העבודה והיום יום.

לעניין נסיבותיו האישיות טען כי הוא רופא במקצוע, עובד בשני מקומות עבודה, ברפואה עצמאית השייכת לקופת חולים כללית ובניהול מיון קהילתי של קופ"ח. בעברו עבד בבי"ח.

לאור האמור מבקש הנאשם להימנע מהרשעתו על מנת שפרנסתו לא תיפגע, ומבקש להחזיר לו את רובה הצייד.

דברי הנאשם 2 :

לטענת הנאשם, יצא לטייל כשהוא מלווה הנאשם 1. טען כי הוא עובד כפועל, שכרו עומד על כ- 4,200 ש"ח, מצבו הכלכלי קשה ויש לו חובות בסך של כ- 120,000 ₪ להוצל"פ. טען כי הוא מוגבל באמצעים.

דין והכרעה:

1. הרשעה או אי הרשעה - הנאשם 1

העבירות שבהן הודה הנאשם 1 הינן עבירות חמורות למדי, כאשר עונש המאסר המירבי בגין הוא שנתיים. כמו כן, העונש יכול להיות "מאסר שנתיים או כפל הקנס".

הנאשם הודה בביצוע העבירות המיוחסות לו, אך עתר לאי הרשעתו.

על רקע טיעוני הצדדים, אבחן תחילה סוגיית ההרשעה ולאחר מכן היחס בינה לבין תיקון 113 לחוק העונשין (חוק העונשין (תיקון מס' 113), התשע"ב-2012 (להלן: "תיקון 113").

לציין כי הבחינה הדו שלבית נדונה בפסיקת בית המשפט המחוזי בנצרת (ע"פ 14/58354 מדינת ישראל נ' זהביאן (לא פורסם), (28/1/2015), שם נקבע כי שתי האפשרויות (הכרעה ראשית בסוגיית ההרשעה או הכרעה בסוגיית ההרשעה במסגרת קביעת מתחם העונש ההולם והעונש הראוי) הינן לגיטימיות והולמות את לשון החוק בנושא באותה המידה.

הכלל הוא, כי מי שהודה בפלילים, יורשע בדין. החריג הוא, הימנעות מהרשעה.

בע"פ 2513/96 מדינת ישראל נ' שמש, פ"ד נ(3) 682, קבע בית המשפט העליון בעמ' 683, כי:

" שורת הדין מחייבת כי מי שהובא לדין ונמצא אשם, יורשע בעבירות שיוחסו לו. זהו הכלל. הסמכות הנתונה לבית המשפט להסתפק במבחן מבלי להרשיעו בדין, יפה למקרים מיוחדים ויוצאי דופן. שימוש בסמכות הזאת כאשר אין צידוק ממשי להימנע מהרשעה מפר את הכלל. בכך נפגעת גם שורת השוויון לפני החוק".

על הלכה זו חזר בית המשפט העליון, במסגרת ע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (להלן: "הלכת תמר כתב"), במסגרת הלכה זו נקבעו בין היתר, התנאים הנדרשים להימנעות מהרשעת הנאשם בדין ולפיהם, הימנעות מהרשעה בדין אפשרית בהצטבר שני גורמים:

ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה, מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים.

ככל שחומרתה של העבירה רבה כן יגבר האינטרס הציבורי ויטו כפות המאזניים לכיוון הרשעה. על המאזן הנדרש עמד בית המשפט בע"פ 2669/00 מדינת ישראל נ' פלוני פ"ד (3) 685:

" משהתבקש ביהמ"ש לשקול אימתי יחיל את הכלל המדבר בחובת הרשעה, ומתי יחיל את החריג בדבר הימנעות מהרשעה, נדרש איזון שיקולים המעמיד את האינטרס הציבורי אל מול נסיבותיו האינדיווידואליות של הנאשם. בראיה כוללת נשקל... הצורך במיצוי של ההליך הפלילי בדרך של

הרשעת העברין כדי להשיג בכך בין היתר, את גורם ההרתעה והאכיפה השוויונית של החוק. שיקול ציבורי זה פועל במשנה תוקף ככל שחומרת העבירה גדולה יותר, והנזקים לפרט מביצועה-גוברים. כנגד השיקול הציבורי נשקל עניינו של הפרט- הנאשם... באשר לנאשמים בגירים, במאזן השיקולים האמור, גובר בדרך כלל השיקול הציבורי, ורק בנסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן ביותר תצדקנה סטייה מחובת מיצוי הדין בדרך הרשעת העברין".

המשנה לנשיא, כב' השופט ש' לזין בהלכת תמר כתב שלעיל, מנה מספר מבחנים אותם נוהג לשיקול שירות המבחן בבואו לשיקול המלצה להימנע מהרשעה ושענינם שיקולי שיקום בעיקר, אותם יש לבחון בבואו להכריע בשאלת ההרשעה, ואלו הם:

- (א) האם מדובר בעבירה ראשונה או יחידה של הנאשם;
- (ב) מהי חומרת העבירה והנסיבות בהן בוצעה;
- (ג) מעמדו ותפקידו של הנאשם והקשר בין העבירה למעמד ולתפקיד;
- (ד) מידת הפגיעה של העבירה באחרים;
- (ה) הסבירות שהנאשם יבצע עבירות נוספות;
- (ו) האם ביצוע העבירות על ידי הנאשם משקף דפוס התנהגות כרונית או המדובר בהתנהגות מקרית;
- (ז) יחסו של הנאשם, האם נוטל הוא אחריות לביצועה, האם הוא מתחרט עליה;
- (ח) משמעות הרשעה על הדימוי העצמי של הנאשם;
- (ט) השפעת ההרשעה על תחומי פעילותו של הנאשם.

כב' השופט ש. לזין מוסיף:

"מנגד, קיימים גם שיקולים שבאינטרס הציבור ששמים את הדגש על חומרת העבירה ונסיבותיה (גורם שגם שירות המבחן אינו מתעלם ממנו) ועל האפקט הציבורי של ההרשעה. הכלל הוא שיש להרשיע נאשם שעבר עבירה, ומי שטוען את ההיפך שומה עליו לשכנע את בית המשפט ששיקולי השיקום גוברים במקרה האינדיווידואלי על השיקולים שבאינטרס הציבורי: ע"פ 3467, 2513/96 תקדין עליון כרך 404 (3)96"

חומרת העבירות ונסיבות ביצוען

במקרה שבפני עסקין בעבירות מסוג עוון שבצדן קבע המחוקק עונשים מרביים של שנתיים מאסר. כמו כן, העונש יכול

להיות "מאסר שנתיים או כפל הקנס".

נסיבות ביצוע של העבירות אף הן חמורות. מעובדות כתב האישום המתוקן עולה כי הנאשם היה מעורב ב- 3 אירועים נפרדים, בזמנים שונים. באישום הראשון, במהלך חודש ספטמבר 2016 החזיק הנאשם בביתו צבי ארץ ישראלי ומהתמונות ת/3 שהוגשו כראיה לעונש מטעם המאשימה עולה כי הצבי אינו בחיים. באישום השני, ביום 26.08.2016 עסק הנאשם עם הנאשם 2 בציד ארנבות וחוגלות, ובמסגרת האישום השלישי ביום 10.09.2016, עסק הנאשם במטעים שליד מושב אמנון עם הנאשם 2 ועוד אחד בציד ארנבות, חוגלות ויוני בר באמצעות רובה ציד דו קני.

כפי שהקדמתי, המדובר במסכת עבירות חמורות המחייבות ענישה מרתיעה והולמת. הנאשם הגדיל לעשות בשעה שהפגין זלזול מופגן בהוראות החוק ורשויות אכיפת החוק. הנאשם, מעיד כי הוא צד במשך 35 שנים, בעל רישיון נשק ואף שילם אגרות במשך שנים, ואין כל ספק שמכיר הוא את החוקים והתקנות באופן מעמיק, וחרף האמון שניתן בו בידי רשויות המדינה לא היסס לבצע את העבירות מושא כתב האישום המתוקן.

עבירה ראשונה או יחידה של הנאשם

לקולתו של הנאשם יש לקחת בחשבון כי המדובר בנאשם נעדר עבר פלילי ומדובר בעבירותיו הראשונות.

במסגרת הטיעונים לעונש נטען ע"י ב"כ הנאשמים בתיק כי הנאשם שיתף פעולה עם שירות המבחן. הנאשם ציין בטיעוניו לעונש כי מביע חרטה ולוקח אחריות מלאה על מעשיו.

הסבירות שהנאשם יבצע עבירות נוספות :

שירות המבחן התרשם בתסקיר שהוגש בעניינו של הנאשם כי מדובר בעבירה ראשונה ויחידה, בנאשם שמתפקד באורח נורמטיבי ביותר ומקדם את עצמו ללא עבר פלילי או תיקי מב"ד פתוחים. הנאשם עסוק בחששו כי יורשע, ושירות המבחן סבור כי הטלת עונש של של"צ יש בו כדי להקטין סיכון להישנות ביצוע עבירות באמצעות תרומה לחברה ופיצוי על הנזק והפגיעה שהסב הנאשם.

האם ביצוע העבירות על ידי הנאשם משקף דפוס התנהגות כרונית או המדובר בהתנהגות מקרית

כעולה מהתסקיר, אין המדובר בעבירה המאפיינת את התנהלותו של הנאשם במהלך חייו ובדרך כלל. מדובר באדם נורמטיבי, ללא הרשעות קודמות, רופא בכיר במקצועו, ב 22 שנים האחרונות עובד כרופא פנימאי עצמאי במרפאת מומחים בנהריה, לפני כן התמחה ברמב"ם ועבד בבית חולים "זיו" בצפת. מעיד על עצמו כאדם נורמטיבי ומכובד, אך יחד עם זאת, הנאשם תיאר בשירות המבחן את הרקע לביצועה של העבירה, בהיותו "אוהב צייד", והצייד מביא לדבריו רוגע מלחץ העבודה וחיי היומיום. עוד טען בפני שירות המבחן כי הוא מורשה מזה כ - 35 שנים להחזיק בנשק ולצוד עימו.

דווקא בנקודה זו רואה אני טיעוניו של הנאשם בנושא הרקע והמניע לביצוע העבירה לחומרתו של הנאשם ולא לקולתו. הנאשם, שיועד הוא על איסור צייד חיות בר מוגנת, בוחר לעשות כן עם חבריו, והולך לצוד. הנאשם מנסה להסביר זאת כתחביב/ספורט, וכאקט שהוא אוהב לבצע.

פגיעה בבעלי חיים מוגנים המצויים על פי רוב בסכנת הכחדה מעידה לגישתי על אטימות, דווקא בעידן הנוכחי, בה בעלי החיים חשופים לאלימות חריפה מבעבר ולסכנת הכחדה כתוצאה מפגעי אדם וטבע. אין בידי לקבל כאמירה ערכית אהבה לצוד כתחביב/כמרגוע כמניע לגיטימי לציד בלתי חוקי ופגיעה כמעט אנושה באוכלוסיות בעלי חיים מוגנות בחוק. בעלי חיים מוגנים מנסים לשרוד בטבע, ובין כה וכה נמצאים בסכנת הכחדה, ועל האדם לנהוג באנושיות יתרה ולהקפיד על צמצום כאבם הנגרם על ידו ולהגן עליהם. בהקשר זה יפים הם דבריו של כבוד השופט ג'ובראן ברע"פ 8122/12 **פחמאוי נ' מדינת ישראל** :

"בטרם סיום אציין כי אף אני שותף לעמדתו של בית המשפט המחוזי, כי יש מקום להחמיר בענישה הנוגעת לפגיעה בבעלי חיים, הן חיות הבר הן חיות הבית. התאכזרות ופגיעה בבעלי חיים, מעבר לפגיעה העקיפה שהיא גורמת לבני האדם, מעידה על אטימות לב וקהות חושים. נדמה כי דווקא בעידן הנוכחי, עידן השפעה טכנולוגי, חשופים בעלי החיים לאלימות חריפה מבעבר. חדשות לבקרים אנו שומעים על ניסויים מעוררי פלצות הנעשים בחיות תמימות לצרכים מסחריים, על תנאי גידול ואחזקה אכזריים שלבעלי חיים בתעשיית המזון, ועל צמצום מרחב המחיה הטבעי של בעלי חיים מוגנים המנסים לשרוד בטבע. ברי, כי ישנם מקרים בהם אין מנוס מפגיעה בחי ובצומח, בין אם לשם הצלת חיים אדם ובין אם לצורך פיתוח אנושי. יחד עם זאת, חובה עלינו להקפיד הקפדה יתרה לצמצם את הכאב הנגרם על ידינו, בייחוד כאשר מדובר במי שאת זעקותיו אנו מתקשים לשמוע, ושאינו יכול לעמוד על זכויות. מהלך זה, להגנת האנושיות שבנו על ידי צמצום פגיעתנו בבעלי החיים הסובבים אותנו, צריך להשפיע על כלל תחומי המשפט, ובתוכו אף על המשפט הפלילי."

יחסו של הנאשם, האם נוטל הוא אחריות לביצועה, האם הוא מתחרט עליה

כעולה מתסקיר שירות המבחן ומהטיעונים לעונש, הנאשם הודה ולקח אחריות על ביצוע העבירות, הביע חרטה על מעשיו ואף הודה בהזדמנות הראשונה בעובדות כתב האישום המתוקן. הנאשם מצין כי זוהי מעידתו הראשונה והוא מבקש סליחה, כי הוא סובל בגלל האירוע הנדון, והוא מתחייב שלא לחזור על "המעשה הזה".

משמעות הרשעה על הדימוי העצמי של הנאשם

הנאשם טען כי הוא עובד כרופא פנימאי בכיר במרפאת מומחים בנהריה במסגרת קופת חולים כללית, הנאשם הביע את חששו מהרשעה, הן בטיעונים לעונש והן בתסקיר, באופן שטען כי ההרשעה תמנע ממנו הגשת מועמדות לניהול מרפאה.

דווקא לאור מעמדו של הנאשם כרופא בכיר העוסק בבריאות הציבור ובדיני נפשות וחששו של הנאשם מפגיעה בעבודתו וקידומו באם יורשע, ניתן היה לצפות ממנו, כאיש רפואה המועסק כרופא מומחה במרפאה עצמאית מטעם קופת חולים כללית, לתת דוגמא ולהתוות נורמות התנהגות של אכיפת חוקים, לקיימם ולנהוג על פיהם לצד כיבוד זכותם של חיות בר

מוגנות לחיים.

סבורני כי חובה זו חלה על כל אדם מן הישוב, קל וחומר חלה חובה זו על הנאשם 1 במקרה זה.

השפעת ההרשעה על תחומי פעילותו של הנאשם

ב"כ הנאשם טען באריכות כי הרשעה פלילית תחתום את הגולל על עתידו התעסוקתי של הנאשם כעובד מדינה בכלל ובקופת חולים כללית בפרט. הוא ציין כי הנאשם לא יוכל להתקדם בעבודתו ולהגיש מועמדות לניהול מרפאה ומן המפורסמות שעובדים במקצוע הרפואה יכולים לאבד את זכויותיהם ולהיות מפוטרים או שתינקט כנגדם ענישה משמעתית, קל וחומר כאשר מדובר ברופא בכיר. על חששו זה של הנאשם אנו למדים גם מדבריו של הנאשם במסגרת הטיעונים לעונש וגם בתסקיר שירות המבחן.

חרף חששו של הנאשם ומכלול טענותיו על ההשלכות הרוות הגורל שיהיו בהרשעתו על המשך תעסוקתו, נמנע הנאשם מלהציג אסמכתא כזו אחרת ביחס לטענתו ולו בדל של ראייה בנושא.

יתרה מכך, לא טען ב"כ הנאשם כי הנאשם יפוטרו באם יורשע, קל וחומר הציג אסמכתא לביסוס טענותיו.

ב"כ הנאשם טען כי הנאשם מבקש להתמודד על תפקיד מנהל מחלקה פנימית בבית חולים נהריה, אך יחד עם זאת לא הציג בפני בית המשפט כל אזכור ו/או ראייה למועמדות זו כטענתו והשלכות אפשריות של ההרשעה בדין על הגשת מועמדות זו.

לא הוגשו לעיון בית המשפט כל מסמך רשמי ממשרד הבריאות ו/או מכל גורם אחר אשר יעמיד את בית המשפט על שיקוליו משרד הבריאות, איגוד הרופאים, עובדי מדינה ומיון מועמדים למכרזים בעלי רישום פלילי זה או אחר.

נקבע בפסיקה, שככל שרישום פלילי, יפגע בעתידו, תפקודו וקידומו של נאשם עומדות בפניו אפשרויות שונות למחיקה ההרשעה, כדברי כב' השופט (כתוארו אז) א' גרוניס בע"פ 4947/05 פלוני נ' מדינת ישראל (תק-על 2006, 3532, 3533 (2006) :

" נציין, כי הדין כולל הסדר להביא למחיקה של הרשעות, אף מחוץ לגדרו של חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981. לכן, בבוא היום ובהנחה כי המערערים לא יחזרו לבצע עבירות, יוכלו הם לפנות, כמובן, על מנת שיוסרו הכתם שהביאו הם על עצמם" .

לצד השיקולים המפורטים לעיל אשר שוקל שירות המבחן בבואו בהמלצה בעניינו של נאשם בסוגיית ההרשעה, על בית המשפט לשקול שיקולי האינטרס הציבורי לרבות שיקולי הרתעת הנאשם והרתעת הרבים.

גם לשיקול הרתעת הרבים משקל מסוים במקרה זה באשר מדובר בצייד חיות בר ואחזקת חיות בר תוך זלזול מופגן בהוראות החוק אשר נועדו להגנתם של חיות הבר. על בית המשפט לשלוח מסר מרתיע כלפי עבריינים פוטנציאליים

בעבירות אלו.

במקרה דנן, השאלה אליה אני נדרש היא האם בנסיבות המקרה כפי שפורט לעיל, יש להרשיע הנאשם, או שמא על בית המשפט להימנע מהרשעתו בדיון.

עיננו הרואות כי הלכה היא שהאינטרס הציבורי מחייב, כי מי שנמצא אשם בדיון, יורשע בעבירות שיוחסו לו, וזה הוא הכלל, והסמכות הנתונה לבית המשפט להימנע מהרשעה היא במקרים מיוחדים ויוצאי דופן. כפי שנקבע ע"פ 2083/96 **כתב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נב(3) 337, בעמ' 344, **(להלן: "הלכת כתב")** והכל כמפורט לעיל.

וכפי שנפסק בעניין זה במסגרת ע"פ 9893/06 **אסנת לאופר נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 31.12.07, טרם פורסם, כי:

"מקום שנסיבות מיוחדות וחריגות עלול להיווצר יחס בלתי סביר באורח קיצוני בין חשיבות ההרשעה לאינטרס הציבורי הכללי לבין עוצמת הפגיעה בנאשם הצפויה מההרשעה, עשויה לקום הצדקה לעשות שימוש בסמכות השיפוטית של אי הרשעה. לצורך כך, יש להתחשב, מן הצד האחד, במשמעותה של העבירה שנעברה מבחינת השלכתה על הנורמות החברתיות, והמסר הציבורי המתחייב מהן, יש להתחשב בזהותו של עובר העבירה ובמעמדו בציבור, ולבחון באיזו מידה זהותו משפיעה על עוצמת הפגיעה שנגרמה מהעבירה על המערכת הציבורית, יש לשקול במבט רחב גם את השפעת אי ההרשעה על ההליך הפלילי בכללותו, ואת המסר החברתי שאי הרשעה עלול לאצור בחובו בנסיבות הענין הספציפי.

מנגד, יש לתת את הדעת לנאשם האינדיבידואלי, לנסיבותיו האישיות המיוחדות והשפעת ההרשעה על חייו, ועל סיכויי שיקומו, יש לקחת בחשבון נסיבות אישיות שונות - גיל, עבר פלילי קודם, ונתונים שונים הקשורים למצבו האישי והבריאותי. יש לבחון את השפעת ההרשעה על עיסוקו המקצועי של הנאשם, ועל מצבו הכלכלי והמשפחתי. בסופו של יום, ניצבת השאלה בכל עוצמתה - האם, בנסיבות המיוחדות של העניין, השיקול האינדיבידואלי, על היבטיו השונים, גובר על השיקול הציבורי- מערכתי הכללי, באופן שהגם שהנאשם ביצע את העבירה בה הואשם, סובלת הנורמה החברתית הכללית את אי הרשעתו בדיון".

מן המקובץ עולה, כי על בית המשפט לאזן בין השיקולים הכרוכים בשמירה על האינטרס הציבורי, ומיצוי ההליך הפלילי בכדי להשיג הרתעה, מניעה, ואכיפה שוויונית, אל מול נסיבותיו האינדיבידואליות של הנאשם, כגון טיב העבירה, חומרתה, עברו הפלילי, גילו, מצב בריאותו, והנזק הצפוי לו מהרשעה.

במקרה שלפנינו, כנגד הנאשם הוגש כתב אישום מתוקן בגין 3 אישומים נפרדים. ראוי להדגיש, כי האישום הראשון והשלישי ארעו באותו היום (10.09.2016). באישום הראשון הואשם הנאשם בעבירת החזקת צבי ארץ ישראלי ומת/3 עולה כי הצבי אינו בן החיים ואף ראשו שוסע. נכון הדבר כי הנאשם אינו מואשם בביצוע עבירת ציד הצבי אותו החזיק הנאשם 1, אך אין כל ספק שגם בעבירת החזקה בלבד ניתן ללמוד על חומרת התנהגותו של הנאשם. באישום השלישי מאותו היום, הואשם הנאשם 1 בביצוע עבירת ציד והחזקת חיות בר מוגנת מסוג

ארנבת וחוללות, עבירות אותן ביצע יחד עם בנו הקטין והנאשם 2. לעובדה זו נפקות משמעותית לעניין התנהלותו של הנאשם בפגיעה בחיות בר מוגנות.

הנאשם טען לפגיעה בפרנסתו, בעתידו המקצועי, בכך ששמו יוחתם, ופגיעה באפשרות לגשת למכרז לניהול מחלקה בבית חולים בנהריה ואף בפיטוריו.

בעניין זה אפנה לרע"פ 2460/09 **אורה לשם ועידו לשם נ' מדינת ישראל** שם הורשעו הנאשמים בעבירה בתחום התכנון והבניה, ובית המשפט העליון דחה הערעור וחזר על פסק דינו של בית משפט השלום (כבוד השופט ז' בוסתן), וקבע כי הגם שמדובר בנאשמים ללא הרשעות קודמות, והגם ששירות המבחן המליץ על הימנעות מהרשעתם והגם שהנאשמים טענו שההרשעה תפגע בעתידם המקצועי/לגשת למכרזים/בפרנסתם, אין מתקיימים בנסיבות המקרה הנדון המבחנים המאפשרים סטייה מן הכלל הרגיל של הרשעה (לפי הלכת תמר כתב) ולפיכך הרשיע את המערערים בעבירה שיוחסה להם.

כאמור, אחת מטענות המערערים במסגרת הערעור ברע"פ אורה לשם היתה, כי באם יבקשו להתמודד על משרה או כהונה ציבורית או מכרז או עיסוק ציבורי כלשהו, לא יתקבלו בשל הרשעתם. בית משפט השלום קבע בעניין זה, כי טענת המערערים שהרשעתם בדין עלולה לסכן את עתידם המקצועי נטענה בעלמא ללא ביסוס על כל ראיה או נתון קונקרטי שיכול לאשש אותה והעליון קבע כי "חרף המלצתו של שירות המבחן וטענות המערערים לעניין הנזק שייגרם להם, משהתרשם כי אין בכך כדי לעלות ל"פגיעה חמורה בשיקום הנאשם" וכי לא הוכח כי אכן תיגרם פגיעה חמורה למי מהמבקשים".

כמו כן אפנה לע"פ 34957-08-15 **גאבר נ' מדינת ישראל** שם קבע בית המשפט בעניינו של מנהל ב"ס ותיק המועסק מטעם משרד החינוך אשר נדון בגין עבירת תיד חיית בר מוגנת כי :

"**העמדה בפסיקה הינה כי במקרים בהם צפוי נאשם להליך משמעותי, בשל העבירות שביצע, מן הראוי להותיר את שאלת ההשלכה של ההרשעה על עתידו במקום העבודה, לגוף המקצועי האמון על בחינת השיקולים הרלבנטיים להשגת תכלית הדין המשמעותי. כן ר' :**

• רע"פ 5100/14 **ד"ר מסארוה נ' מדינת ישראל (28.07.14)**, שם נקבע בעניינו של רופא שהורשע בעבירה של תקיפת סתם, במקום העבודה, כי "צדק בית המשפט קמא בכך שהותיר את הדיון בסוגיה זו לוועדת המשמעת, אשר תעשה כחוכמתה"

• רע"פ 654/13 **אבו בכר נ' מדינת ישראל (26.02.2013)** בעניינו של רוקח, שביצע עבירות בעת מילוי תפקידו, שם נקבע כי :

"הרשעת המבקש אינה מחייבת נקיטת סנקציה נגדו, בהתאם לפקודת הרוקחים, אשר מעניקה לשר הבריאות סמכות שבשיקול דעת, להפעיל אמצעים שונים, או להימנע מכך, בהתאם לנסיבות המקרה הקונקרטי ולחומרתו. שיקוליו של הגורם המקצועי

בהקשר זה , אינם זהים לשיקולי בית המשפט, בבואו להרשיע נאשם שאשמתו הוכחה מעבר לכל ספק סביר".

(ההדגשות אינן במקור) .

בענייננו, העבירות בהן הורשע הנאשם, הינן עבירות חמורות ובתי המשפט נדרשים להחמיר בעבירות אלו , בין היתר כדי לשדר מסר חד משמעי לציבור כי החברה סולדת מעבירות אלה, מציד בלתי חוקי והחזקת חייט בר מוגנת, אשר יש בהן כדי לסכן את כלל חיות הבר המוגנות ולהביא להכחדתן.

בסופו של יום אני מוצא כי הגם שאין לחובת הנאשם הרשעות קודמות, כי ניהל אורח חיים נורמטיבי עד כה ושרות המבחן המליץ שלא להרשיעו יש לתת משקל מכריע לנסיבות ביצוע העבירות וחומרתן , העובדות הספציפיות של המקרה, האינטרס הציבורי אשר תומכים בהחלטה על הרשעת הנאשם בדיון.

המלצת שירות המבחן

באשר לטענת בא-כח הנאשם ביחס לצורך לכבד את המלצות תסקיר שירות המבחן, באשר הוא "ידו הארוכה של בית המשפט" - אזכיר כי נפסק ש"תסקיר שירות המבחן הינו בגדר המלצה בלבד ובית המשפט אינו חייב לאמץ המלצה זו" (ראו: בש"פ 2970/08 קזמאר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (14.04.2008) וההפניות שם, וכן לאחרונה: בש"פ 2243/13 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (05.05.2013); כן עיינו: פסק-דין של השופט מ' חשין ב-רע"פ 6908/04 איבגי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (27.7.2004)).

לסיכום

לאחר שבחנתי השיקולים הרלוונטיים שעל בית המשפט לשקול על פי הלכת כתב בסוגיית ההרשעה והימנעות מהרשעה במקרה זה נוטה הכף להרשעת הנאשם בדיון. חומרתן של העבירות אותם עבר הנאשם, מכתב מהמעסיק וכדומה הימנעותו מהצגת מסמכים המעידים על השלכות הרשעתו או אי הרשעתו - כל אלו מובילים למסקנה כי לאור חומרת העבירות בנסיבות המקרה מחד גיסא ופגיעה מוגבלת של ההרשעה בשיקום הנאשם, אם בכלל, מאידך גיסא , מן הדין להרשיע הנאשם וכך אני מורה במקרה זה. סבור אני כי ההרשעה כשלעצמה לא תגרום לנאשם נזק חמור ובלתי מידתי, וחזקה על הגוף המשמעותי כי באם ינקטו הליכים כלשהם כנגד הנאשם ישקול את כל השיקולים העניינים כמפורט לעיל.

מכאן לגזירת דינו של הנאשם על פי תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**").

תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**"), שעניינו "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה" התווה את עקרון ההלימה כעיקרון מנחה בענישה לפיו נדרש יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמתו של הנאשם לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו (ס' 40 ב' לחוק העונשין).

1.

מלאכת גזירת דין מורכבת משלושה שלבים עיקריים כלהלן:

א. קביעת מתחם העונש ההולם (סעיף 40ג לחוק העונשין).

ב. בחינה האם יש מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם בין לקולא ובין לחומרא

(שיקום, הגנה על שלום הציבור).

ג. קביעת העונש המתאים בתוך מתחם העונש ההולם (סעיף 40ג(ב) לחוק

אירוע אחד או מספר אירועים :

2.

על פי הוראת סעיף 40ג לחוק העונשין, בשעה שהורשע הנאשם בגין כמה עבירות, יש לבחון תחילה האם מדובר באירועים נפרדים, וככל שבית המשפט מגיע למסקנה שהאירועים נפרדים, יש לקבוע מתחם עונש הולם לכל אחד מהאישומים בנפרד. לעומת זאת, כאשר העבירות בגין הורשע הנאשם מהוות אירוע אחד, יקבע בית המשפט מתחם ענישה הולם כאמור בסעיף 40ג(א) לאירוע כולו.

בית המשפט העליון נדרש לאחרונה להכריע בשאלה מה בין "אירוע" ל"מעשה" וזאת במסגרת ע"פ 4910/13 **אחמד בני ג'אבר נ' מדינת ישראל**, לא פורסם (29/10/2014).

בפתח דבריו מציין כב' השופט י. דנציגר כי :

"המונח "אירוע" הינו מונח חדש שהוכנס לחוק העונשין במסגרת תיקון 113, ועל אף שניתן היה לצפות כי תיכלל בתיקון 113 הגדרה כלשהי למונח זה, הרי שהגדרה כזו לא נכללה בו. ודוק, תיקון 113 לחוק העונשין אינו מגדיר מהו "אירוע", ואף אינו קובע מהו המבחן המשפטי שעל פיו יבחין בית המשפט בין תרחיש עובדתי אחד שיוגדר כ"אירוע" לבין תרחיש עובדתי אחר שיוגדר כ"כמה אירועים". המחוקק הותיר שאלות אלה פתוחות לפרשנות"

כב' השופט י. דנציגר מאמץ שני מבחנים אשר נקבעו להגדרת "מעשה" לעניין סעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי גם לעניין השאלה האם על עבירה מהווה "אירוע" בפני עצמה :

"האחד, המבחן הצורני-עובדתי, שבמסגרתו בוחנים האם ניתן להפריד בין פעולות שנעשו ברצף ובסמיכות יחסית של זמן ומקום, דהיינו האם מדובר בפעולה יחידה מתמשכת שלא ניתן לפצלה לתת-פעולות או שמא בשרשרת פעולות עוקבות שכל אחת מהן היא חוליה נפרדת. השני, המבחן המהותי-מוסרי, שנוהג בעיקר בעבירות הנעברות בגופו של אדם (להבדיל מעבירות רכוש), ושבמסגרתו מתמקדים בנזקים שגרמה התנהגותו של העבריין לנפגעי העבירה ובאינטרס החברתי שנפגע. במסגרת מבחן זה נבחנת בין היתר - אם לא בעיקר - שאלת ריבוי הנפגעים."

כב' השופט דפנה ברק ארז סבורה כי יש להחיל מבחן חדש בקביעת היות מעשיו של נאשם בבחינת "אירוע" אחד או מספר "אירועים". על פי מבחן זה תוכרע הסוגיה בהינתן קשר "ענייני והדוק" בין הפעולות ועל פי מבחן ניסיון החיים. לגישה, ניתן לקבוע כי מדובר ב"אירוע" אחד כאשר קיימת סמיכות זמנים בין העבירות אך גם כאשר "תהייה חלק מאותה תוכנית עבריינית" גם אם בוצעו לאורך תקופת זמן שאינה קצרה. כדוגמא רואה כב' השופט דפנה ברק ארז במספר איומים כנגד עובדי ציבור על רקע אידיאולוגי משום "אירוע" אחד גם אם בוצעו על פני תקופה שכן קיים קשר הדוק ביניהם, כחלק מתוכנית עבריינית אחת.

כב' השופט ע' פוגלמן מצטרף בדעתו לכב' השופט ברק ארז בקובעו כי :

"מצטרף אני לתפיסתה העקרונית של חברתי. אולם, אבקש להדגיש כי להשקפתי התיבה "אירוע אחד" רחבה דיה כדי לכלול גם פעולות עברייניות שבוצעו על פני רצף זמן; כללו מעשים שונים; ביחס לקורבנות שונים; ובמקומות שונים. הכל - כל עוד הם מהווים מסכת עבריינית אחת. נמצאנו למדים כי הבחינה אם העבירות השונות שביצע הנאשם מהוות "אירוע אחד" היא תכליתית-פונקציונאלית."

גישת "הקשר ההדוק" אומצה בפסיקת בית המשפט העליון בע"פ 5643/14 מ"י נ' אחמד עיסא, פורסם במאגרים המשפטיים, (23/06/2015), נקבע בעניין של סדרת עבירות נשק שנעברו על פני מספר חודשים :

"יישומו של מבחן "הקשר ההדוק" שנקבע בעניין ג'אבר על הערעורים שלפנינו מעלה, כי למצער נכון היה לסווג חלק מן העבירות בהן הורשעו כל אחד מהמערערים כ"אירוע אחד", ויתכן שאף את כולן. בנדון דידן, מתארים כתבי האישום המתוקנים תכנית עבריינית שהתרחשה במשך כשלושה חודשים, במסגרתה ביצעו המערערים (כל אחד וחלקו הוא) עבירות שונות בנשק עבור בצע כסף. תכנית זו אמנם כללה מעשים שונים, אך אין בכך כדי להגדיר כל אחד מהם כ"אירוע" נפרד בפני עצמו, ודומה כי ישמש בטענת המערערים כי מדובר במסכת עבריינית אחת, וכי מתקיים בין העבירות קשר ענייני ברור. יוזכר, כי חלק מן האישומים השונים מתייחסים לעבירות דומות שהתבצעו באותם ימים ובין אותם נאשמים - על כן ברי, כי לא ניתן להגדירם כאירועים שונים כפי שקבע בית משפט קמא, ולקבוע בצד כל אחד מהם מתחם ענישה נפרד"

יפים לענייננו הדרך בה מיישם בית המשפט העליון את מבחן הקשר ההדוק במקרה בו הואשמו נאשמים בעבירות דומות שהתרחשו בנקודות זמן שונות בע"פ 258/17 סלאח ואח' נ' מ"י, פורסם במאגרים המשפטיים (10/8/17) :

16". בנדון דידן, הנסיבות העובדתיות של האירועים השונים, מעידות בבירור כי עניין לנו ב'כמה אירועים'. אף שהעבירות בוצעו באותה שכונה, ובסמיכות זמנים מסוימת, הרי שכל אחד מהאירועים המתוארים בכתב האישום בוצע ביום אחר, במקום אחר, ובמסגרת התקהלויות והתפרעויות שונות. מלאכותי עד מאד יהיה 'למזג' את העבירות שביצעו המערערים לכדי אירוע אחד. בצדק קבע אפוא בית המשפט המחוזי כי ב'כמה אירועים' עסקין, המחייבים קביעה של מתחמי ענישה נפרדים ומובחנים."

במקרה שלפנינו, ב"כ המאשימה טען למספר אירועים נפרדים.

לאחר עיון בכתב האישום המתוקן בגינו הורשעו הנאשמים במספר אישומים נפרדים נראה כי מעשיהם של הנאשמים נפרסו על פני תקופות שונות, המדובר באירועים שונים שאין סמיכות ביניהם, בפרט בהתייחס לאישום הראשון שעניינו בנאשם 1 בלבד בעוד שהאישומים השני והשלישי עניינם בשני הנאשמים.

לכאורה, ניתן לומר כי קיים דמיון מסוים בהתנהגותם של הנאשמים בביצוע העבירות המיוחסות להם בשלושת האישומים כמפורט לעיל אשר עסקין בעבירות צייד והחזקת חיית בר, אך בשל המרחק בזמן בין האירועים, המקומות השונים בהם בוצעו העבירות, החיות השונות אשר הוחזקו שלא כדין באישומים הראשון להבדיל מהשני והשלישי, לא ניתן לראותם כאירוע אחד ו/או כתוכנית עבריינית אחת.

לאור האמור לעיל ועל פי המבחנים המפורטים בע"פ 4910/13 הנזכר לעיל, אכן ניכר כי שלושת האישומים המיוחסים לנאשמים מהווים אירועים שונים ונפרדים ואינם חלק מתוכנית עבריינית אחת.

משהגעתי למסקנה זו מן הדין לקבוע בגין שלושת האישומים מתחם עונש הולם נפרד על כל אחד מן האישומים בגינם הורשעו הנאשמים.

כתב האישום הראשון

עבירת איסור החזקת חיית בר מוגנת

סעיף 8 (א) (3) לחוק להגנת חיית הבר, התשט"ו-1955 קובע עבירת החזקת ערך טבע מוגן :

"(3) לא יחזיק אדם חיית בר שאינה מזיק ואינה חיית בר מטופחת אלא בהיתר החזקה כללי או מיוחד, או אם באה לידי מבעל היתר סחר כללי או מיוחד או היתר העברה כללי או מיוחד, או אם הנו מחזיק כדין כאמור בסעיף קטן (ב)."

סעיף 8(א)(3) לחוק הגנת חיית הבר קובע שלא יחזיק אדם חיית בר אלא בהיתר החזקה כללי או מיוחד. סעיף 14(א) לחוק הגנת חיית הבר קובע כדלקמן:

"העובר עבירה על פי חוק זה או על תקנה שעודכנה לפי סעיף 16 למעט על פי פסקה (2), או העובר על תנאי מתנאי רישיון או היתר שניתן על פי חוק זה, דינו, אם אין הוראה אחרת בחוק זה, מאסר שנה אחת או קנס."

יוצא מכך, כי העבירה של החזקת חיית בר מוגנת היא עבירה מסוג עוון, כאשר עונש המאסר המירבי בגינה הוא שנת מאסר אחת. כמו כן, העונש יכול להיות "מאסר שנה אחת או קנס".

סעיף 36 לחוק העונשין תשל"ז - 1977 מורה כדלקמן :

עמוד 17

"נקבע בחוק מאסר בלבד או נקבע מאסר או קנס לחלופין, רשאי בית המשפט להטיל מאסר או קנס או שניהם כאחד; אולם מקום שנקבע בחוק מאסר חובה לא יטיל בית המשפט קנס בלבד."

על כן, בגין ביצוע עבירה של החזקת חייט בר מוגנת בית המשפט רשאי להטיל עונש של מאסר (עד שנה), או קנס או שניהם כאחד. לגבי גובה הקנס המקסימאלי שניתן להטיל, סעיף 61(א)(2) לחוק העונשין תשל"ז - 1977 קובע כדלקמן:

"61. (א) על אף האמור בכל חוק, מקום שהוסמך בית המשפט בחוק להטיל קנס, רשאי הוא להטיל - (2) אם קבוע לעבירה עונש מאסר למעלה משישה חודשים ולא יותר משנה - קנס עד 29,200 שקלים חדשים."

השלב הראשון - קביעת מתחם העונש ההולם

לצורך קביעת העונש ההולם, על בית המשפט להתחשב בשיקולים שלהלן:

א. הערך החברתי שנפגע מביצוע עבירה ובמידת הפגיעה בו.

ב. נסיבות הקשורות בביצוע עבירה ומידת אשמו של הנאשם.

ג. מדיניות הענישה הנהוגה.

א. הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות וממידת הפגיעה בו

הרכיב של "מידת הפגיעה" בערך החברתי המוגן שבסעיף 40ג(א) לחוק העונשין הינו שלוב ושזור בשאלת "מידת הנזק" שנגרם או שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40ט(א)(3) ו- (4) לחוק העונשין.

הערך החברתי שנפגע הינו פגיעה בחירותם ושמירה על חיות הבר, והגנה עליהם בכלל ובסביבתם הטבעית בפרט.

ברע"פ 1161/04 **חאג' יחיא נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (21.4.05) עמד כבוד השופט טירקל על הערך המוגן של שמירה על חיות בר והגנה עליהם בסביבתם הטבעית על ידי קביעת איסור לצוד אותם תוך הפנייה למקורות המשפט העברי (פסקה 5 לפסק דינו). בנוסף, כבוד השופט ג'ובראן אמר את הדברים הבאים ב- רע"פ 8122/12 **פחמאוי נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (27.1.13):

"בטרם סיום אציין כי אף אני שותף לעמדתו של בית המשפט המחוזי, כי יש מקום להחמיר בענישה הנוגעת לפגיעה בבעלי חיים, הן חיות הבר הן חיות הבית. התאכזרות ופגיעה בבעלי חיים, מעבר לפגיעה העקיפה שהיא גורמת לבני האדם, מעידה על אטימות לב וקהות חושים. נדמה כי דווקא בעידן הנוכחי, עידן השפע הטכנולוגי, חשופים בעלי החיים לאלומות חריפה

מבעבר. חדשות לבקרים אנו שומעים על ניסויים מעוררי פלצות הנעשים בחיות תמימות לצרכים מסחריים, על תנאי גידול ואחזקה אכזריים של בעלי חיים בתעשיית המזון, ועל צמצום מרחב המחיה הטבעי של בעלי חיים מוגנים המנסים לשרוד בטבע. ברי, כי ישנם מקרים בהם אין מנוס מפגיעה בחי ובצומח, בין אם לשם הצלת חיים אדם ובין אם לצורך פיתוח אנושי. יחד עם זאת, חובה עלינו להקפיד הקפדה יתרה לצמצם את הכאב הנגרם על ידינו, בייחוד כאשר מדובר במי שאת זעקותיו אנו מתקשים לשמוע, ושאינו יכול לעמוד על זכויות. מהלך זה, להגנת האנושיות שבנו על ידי צמצום פגיעתנו בבעלי החיים הסובבים אותנו, צריך להשפיע על כלל תחומי המשפט, ובתוכו אף על המשפט הפלילי."

הערך החברתי המוגן אשר נפגע בכתב האישום הראשון הינו הערך של שמירה על עולם החי מפני הכחדה וחייהן של חיות בר מוגנות כאשר הפגיעה בערך מוגן זה במקרה דנן הינה ברף הנמוך עד בינוני שעה שעסקין בהחזקת חיית בר מוגנת וכי לא נטען כי הנאשם 1 צד צבי ארץ ישראלי בעצמו.

נסיבות ביצוע העבירה ומידת אשמו של הנאשם

העיקרון המנחה בענישה הוגדר בסעיף 40 לחוק העונשין, ואשר לפיו: "העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשי העבירה, בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (בסימן זה - העיקרון המנחה)".

אופן בדיקת "מידת הנזק" שנגרם מביצוע עבירה של החזקת חיית בר

במקרה שבפני מדובר בביצוע עבירה של "החזקה" של חיית בר מוגנת. כאן נשאלת השאלה כיצד ניתן "למדוד" את "מידת הנזק" שנובע מביצועה של עבירה זו. בעבירות אחרות שמאופיינות בהחזקה של דבר שהמחזיק קבע שאין להחזיקו אלא בהיתר מיוחד שיונפק מטעם גוף שלטוני, "מידת הנזק", כנתון מרכזי הנוגע לנסיבות ביצוע העבירה, נמדדת על פי "סוג" הדבר שהוחזק ו-"כמותו". ראה לעניין זה השוואתו של כב' השופט הישום אבו שחאדה בת.פ. 32247-08-11 רשות הטבע והגנים ירושלים נ' חביב זיר :

" כך למשל, בעבירות של החזקת סם מסוכן ישנה חשיבות לשאלה מהו "סוג" הסם שהוחזק לצורך קביעת רמת החומרה הנובעת מביצוע העבירה, האם מדובר בסם "קשה" (כגון הירואין וקוקאין) או שמא בסם "קל" (כגון חשיש) (על הגדרת חשיש כ-"סם קל" ראו, למשל, בש"פ 2374/09 מוסא נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (13.4.09), פסקה 8 להחלטתו של כבוד השופט מלצר; וכן על הגדרת הירואין וקוקאין כ-"סם קשה", ראו, למשל, ע"פ 1905/12 דהן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (8.11.12) פסקה ח' לפסק דינו של כבוד השופט רובינשטיין). כמו כן, ל- "כמות" הסם שהוחזקה ישנה חשיבות מרכזית בקביעת העונש (ע"פ 5741/11 סוארכה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.1.13) פסקה 3 לפסק דינו של כבוד השופט הנדל). פשיטא, שאין דינו של מי שהחזיק 3 גרם הירואין כדינו של מי שהחזיק 300 גרם הירואין, על אף שבשני המקרים מדובר בעבירה זהה והיא החזקת סם שלא לצריכה עצמית.

18. כך גם בעבירות של "החזקת נשק", נקבע בפסיקה שלצורך קביעת חומרת העבירה ומכאן גם העונש שיוטל על מבצעה, ישנה חשיבות ל-"סוג" הנשק שהוחזק ו- "כמותו". אין דינו של מי שהחזיק (או סחר) ברימון הלם אחד כדינו של מי שהחזיק (או סחר) בעשרות מטעני חבלה המכילים עשרות קילוגרמים של חומר נפץ (ע"פ 1323/13 חסן נ' מדינת ישראל [פורסם בגבו] (5.6.13) פסקה 10 לפסק דינה של כבוד השופטת ארבל) "

"מידת הנזק" שנגרם או שהיה צפוי להיגרם מביצוע עבירה של החזקת חיית בר מוגנת מושפעת מכל הפרמטרים שלהלן : סוג החיה שהוחזקה עם התייחסות לנתונים שלהלן, שאינם מהווים רשימה סגורה: מידת נדירותה של אותה חיה, המאפיינים הייחודיים שבה, עוצמת סכנת ההכחדה שבה היא מצויה, היקף ומהות האמצעים שננקטים על ידי הרשויות (במישור הלאומי והבינלאומי) לשם הגנה על שלומה בסביבתה הטבעית, מידת נפיצותן של העבירות שפוגעות באותה חיה והצורך למגרן.

החזקה של חיה שלמה לעומת החזקה של חלק ממנה.

סבורני, שבשלב העונש יש לעשות הבחנה בין החזקה של חלק של חיית בר מוגנת לבין החזקה

של חיית בר שלמה. כך למשל, אין דינו של מי שמחזיק קוץ של דורבן כמי שמחזיק דורבן ממש.

מספר החיות המוגנות שנפגעו: ישנה חשיבות לכמות החיות המוגנות שהוחזקו שלא כדין. אין דינו של מי שמחזיק חוחית אחת כדינו של מי שמחזיק מאה חוחיות. כך גם אין דינו של מי שמחזיק נוצה אחת של חוחית כדינו של מי שמחזיק אוסף של מאות נוצות.

במקרה דנן עסקינן בחיית הצבי הארץ הישראלית שהינה חיה מוגנת . במסגרת דיונים רבים המתנהלים בפני מותב זה מוגשיות חוות דעת מומחים בנוגע למצבו של הצבי הארץי. הצבי הישראלי נמצא כמין בסכנת הכחדה, לאור זאת שהאוכלוסייה מונה פחות מ - 3,000 בוגרים וכי מתרחשת תנודתיות רבה בגודל האוכלוסייה והיא דעכה בשיעור של 30% לפחות במשך 10 השנים האחרונות. ישראל מהווה כיום בפועל את המוקד העולמי לשמירה על בעל חיים נדיר זה, הייחודי למזרח התיכון, וזאת לאחר שהמין הושמד במרבית המדינות השכנות, ולמעשה נשמר כיום רק בגבולותיה של ישראל.

הנזק המוכח הינו אף הפרעת שלווה של הצבאים במקום והפרעה לאורחות חייהם. הפרעה זו עלולה להשפיע על סביבת מחייתם של הצבאים ובאופן זה להביא להשפעה ארוכת טווח על הסביבה האקולוגית כולה במקום.

במקרה דנן וכעולה מהתמונות (ת/3) נראה הנאשם כשהוא מחזיק בידיו את הצבי שאינו בין החיים וללא ראש, ובתמונה אחרת ניתן לראות רק את ראש הצבי. לאור האמור, אני קובע כי המדובר בפגיעה ברף הנמוך - בינוני שעה שעסקינן בעבירת החזקה ולא בעבירת ציד, ואין זה ברור מי צד הצבי, כמפורט לעיל.

אופן בדיקת "מידת האשם" בביצוע עבירה של החזקת חיית בר

בעבירות שיש בהן יסוד של "החזקה" קיימים שני פרמטרים מרכזיים לבדיקת "מידת האשם" בביצוע העבירה, והם "תכלית ההחזקה" ו-"תפקידו" של הנאשם בביצוע העבירה.

כאשר מדובר בעבירה של החזקה חיית בר מוגנת יש לקבוע דרגות שונות של אשם בביצוע העבירה, לפי הפרמטרים שלהלן:

במקרה שלפנינו תכלית ההחזקה היתה ככל הנראה לאכילה. הנאשם החזיק בצבי ארץ ישראלי ומהתמונות (ת/3) ניתן ללמוד כי אין מדובר בצבי חי, החזקה בחיית הבר המוגנת לא היתה ככל הנראה למטרות מסחריות של הפצה ועשיית רווח כלכלי, כאשר זו הינה מטרה חמורה יותר מהחזקה למטרות פרטיות.

אשמו של הנאשם בביצוע העבירה הינו מלא. חלקו היחסי בתכנון ובביצוע העבירה הינו מוחלט, ולא נטען בפני כי לנאשם שותפים בביצוע העבירה.

מדיניות הענישה הנוהגת

להלן אעמוד על דוגמאות מהפסיקה לגבי מדיניות הענישה הנוהגת בנוגע לרכיב הקנס וגובה ההתחייבות הכספית, תוך התייחסות ל-"מידת הנזק" כפי שהוגדר לעיל. הפסיקה מתייחסת לעבירה של החזקה שלא כדין של חיית בר מוגנת. ככל שמדובר במקרים שבהם הנאשמים הורשעו בעבירות נוספות של ציד (דבר שלא מתקיים במקרה שבפני), עניין זה יצוין במפורש.

מספר הליך וערכאה	סוג החיה	שלם או חלק (זהות החלק)	כמות	עבירות נלוות לעבירת החזקה	גובה הקנס	גובה ההתחייבות הכספית
רע"פ 8122/12 (עליון)	דורבן	חלק - קוצי דורבן ותכולת קיבה של דורבן	מאות קוצים ותכולת קיבה אחת	אין	10,000 ₪ + מאסר על תנאי	15,000 ₪
עפ"ג 28205-10-11 (מחוזי מרכז)	פנסיונים	שלם	60	אין	לא הוטל קנס	5,000 ₪
ע"פ 21302-07-11 (מחוזי חיפה)	דורבן	חלק - קוצי דורבן	6	אין (זוכה מהעבירות הנלוות)	2,000 ₪	5,000 ₪
ע"פ 45128-12-10 (מחוזי מרכז)	חוחית	שלם	46	עבירת ציד	5,000 ₪	5,000 ₪

ע"פ 1234/05 (מחוזי נצרת)	צבי ראש צב מצוי, נחש צפע, לטאה	חלק - פוחלצים של כל סוגי החיות	צבי - 1, ראש צב - 4, נחש צפע 1 ולטאה -	סחר ופגיעה בערך טבע מוגן	1,000 ש"ח	2500 ₪
-----------------------------	---	---	--	-----------------------------------	-----------	--------

בת"פ 31574-06-16 (שלום טבריה) מ"י נ' פארס, לא פורסם (6/9/16) נדון הנאשם בגין החזקת 2 גושי בשר דורבן ואשר לחובתו היתה הרשעה דומה קודמת לעונשי מאסר על תנאי, קנס בסך 5000 ₪ וחתימה על התחייבות כספית.

בת"פ 59339-07-15 (שלום טבריה) מ"י נ' סיאם ואח', לא פורסם (15/12/15) הורשע נאשם 1 על פי הודאתו בגין עבירת החזקת חיות בר מוגנת (לשלשת ונוצות ציפור שיר) וכן ציד חיות בר מוגנת בצירוף תיק נוסף (ציד 6 חוחיות באמצעות רשת) ונדון לעונשי מאסר מותנה, קנס בסך 13,000 ₪ וחתימה על התחייבות כספית בסך 15,000 ₪.

בת.פ (שלום נתניה) 3519-08 מ"י נ' באזלאמיט ואח', פורסם במאגרים המשפטיים (05/07/10), נדונו הנאשמים בגין החזקת 46 חוחיות ונדונו לעונשי קנס בסך 5000 ש"ח, מאסר מותנה וחתימה על התחייבות כספית.

בת"פ 17948-08-17 (שלום טבריה) מדינת ישראל נ' ניקולא ואח', לא פורסם (28/6/18) נדונו הנאשמים למאסרים מותנים ועונשי קנס בסך 5000 ו - 7000 ₪ והתחייבות כספית בסך 10,000 ₪ ו - 12,000 ₪ בגין החזקת 9 חוגלות במקפא.

מצבו הכלכלי של הנאשם :

על פי הוראות סעיף 40 ח' לחוק העונשין, בקביעת מתחם הענישה ההולם שומה על בית המשפט לבחון את יכולתו הכלכלית של הנאשם כחלק מהשיקולים לקביעת מתחם הענישה, ולמעשה, ניתן לומר כי באשר לעונש הקנס, קיימת אינדיווידואליות בקביעת מתחם העונש הנובעת מכך שבקביעת מתחם זה, אין בוחנים רק את הנסיבות הקשורות בביצוע, אלא גם את יכולתו הכלכלית של הנאשם.

בעניינו לא הובאו ראיות מטעם ההגנה בגין מצבו הכלכלי של הנאשם לרבות פלט עו"ש, מצבת נכסים, פירוט חובות כספיים וכד'. עוד נתתי דעתי לעובדה כי הנאשם הינו רופא בעל וותק, עובד כרופא מומחה, פנימאי, ועובד כעצמאי במרפאת מומחים מטעם קופת חולים כללית.

נוכח האמור לעיל, אני קובע בהתאם להוראות לסעיף 40 יג' לחוק העונשין, כי מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם הינו :

א. מהימנעות מהטלת מאסר ועד מאסר של מספר חודשים אשר יכול וירוצה בעבודות שירות.

ב. בנוגע לרכיב הקנס, מתחם הקנס ההולם נע בין התחייבות כספית בלבד לבין קנס בסך של 5,000 ₪.

ג. התחייבות כספית הנעה בין 2,500 ₪ ל-10,000 ₪.

כתב אישום השני,

עבירת הציד והחזקת חית בר מוגנת

א. הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות וממידת הפגיעה בו

כב' השופט טירקל ציין ברע"פ 1161/04 חאג' יחיא נ' מדינת ישראל, תק-על 2005(2), את האיסור לצוד עוד מדיני המשפט העברי:

"בעניין ציד בעלי חיים ידועה תשובתו שלרבי יחזקאל לנדא, (פולין 1713 - פראג 1793) בעל שו"ת "נודע ביהודה", שהיה רבה של פראג ומגדולי הפוסקים שבדורו, שנשאל:

"איש אחד אשר זכהו השם בנחלה רחבה ויש לו כפרים ויערות אשר בה יערות תרמוש כל חיתו יער, אם מותר לו לילך בעצמו לירות בקנה שריפה [=רובה ציד] לצוד ציד או אם אסור לישראל לעשות דבר זה, אי [=אם] משום צער בעלי חיים, אי משום בל תשחית, ואי משום שנהגו בו איסור".

בתשובתו אמר, בין היתר:

"ואמנם מאד אני תמה על גוף הדבר, ולא מצינו איש ציד [במקרא] רק בנמרוד ובעשו, ואין זה דרכי בני אברהם יצחק ויעקב... ואין ימית איש ישראלי בידיים בעלי חיים בלי שום צורך רק לגמור חמדת זמנו להתעסק בצידה!?"

בסיכום דבריו אמר:

"ולכן יש בדבר זה מדה מגונה, דהיינו אכזריות, וגם איסורא וסכנתא [=איסור וסכנה]... ולכן השומע לי ישכון בטחה שקט ושאנן בביתו, ולא יאבד זמנו בדברים כאלה... והיה זה שלום. מנאי [=ממני], הטרוד" (שו"ת נודע ביהודה מהדורא תניינא, יורה דעה, סימן י') (ההדגשות שלי - י' ט').

בע"פ (מרכז) 45128-12-10 - עלאא באזלאמיט ואח' נ' מדינת ישראל, תק-מח 2011(2), 11138 נקבע על ידי בית המשפט כי:

"על ביהמ"ש להילחם בתופעה של ציד בלתי חוקי ולהכביד ידו על מבצעי עבירה כאמור עד כי תהפוך

בלתי כלכלית ובלתי כדאית לעוסקים בה. רק ענישה של ממש תביא להרתעה ויהא בה כדי להציל את נוף ארצנו".

המחוקק אף הביע דעתו בעניין הצורך בהחמרת הענישה בתיקון החוק (תיקון מס' 6 תשס"ט-2008), ובו הוגדל גובה הקנס המירבי לכפל הקנס שנקבע בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין.

מידת הפגיעה בערך המוגן במקרה זה מצויה ברף הבינוני שעה שמחד גיסא הומתה חיית בר מוגנת באירוע ומאידך גיסא מספרן של חיות הבר שנצודו אינו גדול.

נסיבות ביצוע העבירה ומידת אשמו של הנאשם

במקרה שבפני מדובר בביצוע עבירות של ציד חיית בר מוגנת ואיסור החזקת חיית בר מוגנת. עבירת הציד הינה העבירה המרכזית והדומיננטית בחוק.

"מידת הנזק" שנגרם או שהיה צפוי להיגרם מביצוע עבירה של ציד והחזקת חיית בר מוגנת הינה פונקציה של מספר גורמים: במקרה דנן עסקו הנאשמים בציד 2 חוגלות וארנבת. כעולה מהתמונות (3/ת) נראה כי מדובר בחוגלות וארנבת שלא נותרו בחיים.

"מידת האשם" בביצוע עבירה של ציד חיית בר מוגנת:

מעובדות כתב האישום המתוקן בהן הודו הנאשמים עולה כי הנאשמים ביצעו העבירה בצוותא, ואין בידי לקבוע נחרצות כי מי מהנאשמים נגרר אחר האחר, שודל וכד'. מאידך גיסא, במסגרת הטיעונים לעונש טען הנאשם 2 כי הוא זה שהתלווה לנאשם 1, והוא רצה לטייל (ראה עמוד 9 לפרוטוקול שורה 5-6) ואילו ב"כ הנאשמים בטיעוניהם טען כי "בכל הקשור לנאשם 1, הוא התלווה לנאשם 2" (עמוד 7 שורה 31-30). ב"כ הנאשמים לא הציג כל ראיה בנושא ומכאן כי חלקם של הנאשמים בביצוע העבירות זהה.

גם אם אצא מנקודת הנחה כי מי מהנאשמים השפיע על האחר, הרי שאין בדבר כדי להמעיט מחומרתן של העבירות שעה שצדו 2 חוגלות וארנבת.

מדיניות הענישה הנוהגת

להלן התייחסות לפסיקה הנוהגת בעבירת ציד חיית בר מוגנת בנסיבות דומות ככל הניתן:

א. **עפ (מרכז) 45128-12-10 - עלאא באזלאמיט ואח' נ' מדינת ישראל, תק-מח 2011(2), 11138**, ציד והחזקת 48 חוחיות. בית המשפט המחוזי דוחה הערעור על הטלת מאסר מותנה, קנס והתחייבות ע"ס 5000 ₪ ומגדיל הקנס מ 5000 ₪ אשר הושתו על ידי בית משפט קמא ל 10,000 ₪.

ב. **ע"פ 1642-12-11 מדינת ישראל נ' סלאח אל דין -** בית המשפט המחוזי דוחה ערר המדינה בגין

עמוד 24

הטלת קנס ע"ס 2000 ₪ והתחייבות ע"ס 10,000 ₪ וזאת בגין ציד דורבנים באמצעות מלכודות. עם זאת מציין בית המשפט כי :

"לאחר ששמענו טיעוני הצדדים ואף שאנו סבורים שהצדק הוא עם ב"כ המערערת, באשר למדיניות הענישה המחייבת החמרה בעבירות צייד תוך פגיעה בחיות בר מוגנות וכי העונש שהוטל על המשיב הינו נמוך במידה משמעותית מהרף הנהוג שלפיו מן הראוי היה להטיל עליו לכל הפחות קנס בסך 5,000 ₪, לא ראינו לנכון להתערב במקרה זה בגזר הדין וזאת נוכח הנסיבות האישיות הקשות, עליהן עמד המשיב בטיעונו בפנינו."

ג. פ 3891/05 מ"י נ' עראידה ריאד (שלום נצרת) : בית המשפט מטיל על שני הנאשמים קנסות בסך 2500 ₪ ו - 3500 ₪ בהתאמה וכן חתימה על התחייבות כספית בגין ציד אנפות באמצעות רובי ציד.

ד. ת"פ 34575-11-09 מדינת ישראל נ' אנוור חיר ואחר (שלום נצרת) - בית המשפט מטיל על הנאשמים קנסות בסך 4000 ₪ ו - 5000 ₪ בהתאמה בגין ביצוע עבירות צייד בשיטות אסורות ועבירת החזקת חיית בר מוגנת וציד ללא רשיון לכל אחד מהנאשמים בנפרד.

ה. ת"פ 6331-09-08 מדינת ישראל נגד יוסף חסונה ואח' (שלום נצרת) : בית המשפט מטיל על הנאשמים קנסות בסך 3500 ₪ ו - 6000 ₪ בהתאמה וחתימה על התחייבות כספית בגין ציד דורבנים באמצעות סריקה רכובה באמצעות זרקור. לציין כי במקרה זה ניתן גזר הדין שלוש וחצי שנים לאחר ביצוע העבירה.

ו. ת"פ (חיפה) 1480/06 - מדינת ישראל נ' מסלמאני מחמוד, תק-של 2007(3), 2401 : בית המשפט מטיל קנס סך 7000 ₪, חילוט התחייבות מתיק קודם וחתימה על התחייבות בסך 10,000 ₪.

ז. בת"פ 29816-09-16 מ"י נ' חביבאללה (שלום טבריה) , לא פורסם (15/12/16) נדון הנאשם , נעדר עבר פלילי, לאחר שהורשע על פי הודאתו בהחזקת שתי חוחיות ונוצות חוחיות לעונשי מאסר על תנאי וקנס בסך 3500 ₪.

ח. ת"פ 56637-06-16 (שלום טבריה) מדינת ישראל נ' ארשיד ואח', לא פורסם (28/11/17) נדון נאשם 2 לעונשי מאסר על תנאי קנס וחתימה על התחייבות כספית בגין מרדף אחר ארנבות וציד שתי חוגלות אותן אסף בשטח. בתיק זה נדחתה בקשת נאשם 2 להימנע מהרשעה בדין למרות תסקיר שירות המבחן אשר בא בהמלצה לריצוי צו של"צ ללא הרשעה והיעדר הרשעות קודמות לחובת הנאשם.

ט. בת"פ 44687-10-16 (שלום טבריה) מ"י נ' רג'בי ואח', לא פורסם (13/2/17) נדון נאשם 1, ללא עבר פלילי, בגין ציד חוחיות והחזקתן לעונש של 4 חודשי מאסר על תנאי, קנס בסך 4000 ₪ וחתימה על התחייבות כספית.

י. בת"פ 7090-06-15 (שלום טבריה) מדינת ישראל נ' נסייר, לא פורסם (19/1/17) נדון הנאשם אשר הורשע לאחר שמעת ראיות בציג חוגלה לעונשי מאסר על תנאי, קנס בסך 7,500 ₪ וחתימה על התחייבות כספית.

מצבו הכלכלי של הנאשמים כגורם בקביעת מתחם העונש ההולם :

לעניין הנאשם 1 ר' התייחסות בכתב האישום הראשון.

לעניין הנאשם 2, אומנם טען הנאשם למצב כלכלי קשה ולחובות בסך של כ - 120,000 ₪ להוצל"פ, ואף טען כי הוא הוכרז כמוגבל באמצעים, אך נמנע מלהגיש אסמכתאות לביסוס טענותיו הגם שבית המשפט אפשר לו לעשות כן ובכך לא תמך טיעונו.

מתחם העונש ההולם :

לאור האמור לעיל אני קובע כי מתחם העונש בנסיבות ביצוע העבירה שבפני הוא כדלקמן:

א. מהימנעות מהטלת מאסר ועד מאסר בפועל לתקופה של מספר חודשים שיכול וירוצה בעבודות שירות.

ב. קנס כספי הנע בין 2500 ₪ - 8,000 ₪.

ג. חתימה על התחייבות כספית בין 5000 ₪ - 15,000 ₪.

כתב האישום השלישי

עבירת ציד והחזקת חית בר מוגנת

במקרה דנן, עסקו הנאשמים ביום 10.09.2016 יחד עם אחר בשם מוחמד חמודי חסארמה (קטין - בנו של הנאשם 1) בצייד ארנבות, חוגלות ויוני בר באמצעות רובה ציד דו קני במטעים שליד מושב אמנון.

ברכב שהיה ברשותו של הנאשם 2 ושימש את הנאשמים במקום הצייד, נמצאו 2 חוגלות וארנבת אשר ניצודו על ידי הנאשמים.

הערך החברתי המוגן שנפגע מביצוע העבירה ובמידת הפגיעה בו :

ר' האישום השני לעיל.

הפגיעה בערך המוגן בעקבות ביצוע העבירות הינה ברף בינוני בשעה שהנאשמים הגיעו למטעים שליד מושב אמנון במטרה לצוד חיות בר מוגנת. הנאשמים יחד עם בנו הקטין של הנאשם 1 עסקו בציד באמצעות רובה ציד דו קני. אל המקום הגיעו ככל הנראה ברכב אשר היה ברשות הנאשם 2, אשר שימש את הנאשמים בציד, ובו נמצאו החוגלות והארנבת.

נסיבות ביצוע העבירה ומידת אשמתם של הנאשמים

במקרה שבפני מדובר בביצוע עבירה של ציד חיות בר מוגנת, ציד ללא היתר וללא רישיון, וכן החזקת ערך טבע מוגן.

לעניין מידת אשמתם של הנאשמים, ראה הדין באישום השני. הנאשמים פעלו (יחד עם הקטין) תוך תכנון מוקדם ולא בלהט הרגע. מדובר בהתארגנות ושיתוף פעולה של שלושת המעורבים (ביניהם הנאשמים בעצמם) אשר פעלו בצוותא לביצוע העבירות בהן הורשעו . .

נסיבה מחמירה באופן ממשי במקרה זה הינה העובדה שביצעו הציד ברובה דו קני וברכב הנמצא בחזקת הנאשם 2 ובו עשו שימוש נמצאו החוגלות והארנבת.

"מידת הנזק" שנגרם או שהיה צפוי להיגרם מביצוע עבירה של החזקת חיות בר מוגנת הינה פונקציה של מספר גורמים :

ר' האמור לעיל באישום השני.

"מידת האשם" בביצוע עבירה של ציד חיות בר מוגנת :

אשמתם של הנאשמים הינה מלאה בביצוע העבירות. ר' הקביעות האמורות באישום השני.

מדיניות הענישה הנוהגת

ר' האמור לעיל באישום השני.

מצבם הכלכלי של הנאשמים :

ר' התייחסות בכתב האישום השני.

נוכח האמור לעיל, אני קובע בהתאם להוראות לסעיף 40 יג' לחוק העונשין , כי מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם הינו :

א. ממאסר על תנאי ועד מאסר בפועל לתקופה של תשעה חודשים.

ב. קנס כספי הנע בין 4,000 ₪ - 15,000 ₪.

ג. חתימה על התחייבות כספית בין 10,000 ₪ - 30,000 ₪.

ביחס לכלל האישומים

בבואי להכריע מהו העונש הראוי לנאשמים שבפני מצאתי לנכון לקבוע עונש ראוי אחד בגין שלושת האירועים כאמור בהוראת סעיף 40'ג' לחוק העונשין.

שלב ב' בגזירת הדין - האם לסטות ממתחם העונש ההולם

בשלב השני לגזירת הדין, מכריע בית המשפט האם יש לסטות ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום לקולא ומטעמי הגנה על שלום הציבור לחומרא.

שיקום הנאשמים

סעיף 40ד לחוק העונשין מורה כי בשלב שלאחר קביעת טווח הענישה הראוי בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם כאשר קיים סיכוי של ממש לשיקומו של הנאשם.

בעניינו של הנאשם 2 לא הוגש תסקיר שירות מבחן.

בעניינו של הנאשם 1 הוגש תסקיר שירות המבחן, שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית או התערבות טיפולית בעניינו של הנאשם 1, ולכן לא המליצו להעמידו במבחן שירותם. עוד התרשם שירות המבחן כי ההליך הפלילי כנגד הנאשם 1 מהווה גורם הרתעתי עבורו מתוצאות ההליך המשפטי הנדון. הנאשם הביע חרטה על מעשיו ולקח אחריות מלאה.

המלצת שירות המבחן :

שירות המבחן הוא ידו הארוכה של בית המשפט. המלצתו היא לעולם המלצה בלבד ועל בית המשפט לשקול את מכלול השיקולים בגזירת הדין. במקרה זה מצאתי כי אין מקום לסטות ממתחמי הענישה לקולא ואין מקום לאמץ המלצות שירות המבחן. אכן לתסקיר שירות המבחן מקום של כבוד בבוא בית המשפט לגזור את העונש, ועל בית המשפט לשקול את עמדת שירות המבחן בכובד ראש, אך הוא אינו חייב לאמץ את התסקיר שכן "התסקיר מצטרף איפוא למערכת שיקולים רחבה, הכוללת בכלי אחד את האינטרס הציבורי ואינטרס השיקום וכוללתם יחד" (ראה בעניין זה רע"פ 8748/10 נמירי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו], פסקה ז').

הלכה ידועה היא כי המלצת שירות המבחן המלצה היא וכי תישקל על ידי בית המשפט בבואו לגזור דינו של הנאשם כאחד השיקולים שיש לשקולם.

יפים הדברים שנאמרו ברע"פ 1068/13 מלסה נ' מ"י (פורסם במאגרים המשפטיים), (20/2/13):

"לסיום, לא מצאתי ממש בטענות המבקש בדבר השפעת תיקון 113 על סמכותו של בית-המשפט לחרוג מהמלצות שירות המבחן. כפי שקבעתי במקום אחר, עמדת שירות המבחן, מהווה אחד השיקולים - גם אם מדובר בשיקול נכבד - העומדים בפני בית-המשפט, בבואו לגזור את דינו של נאשמת - לעיתים יאמץ בית-המשפט את המלצת שירות המבחן במלואה, לעיתים יאמץ אותה בחלקה ולעיתים ידחה אותה מכל וכל. כל עניין לנסיבותיו הוא, וכל מקרה יבחן לגופו (רע"פ 7257/12 סנדרוביץ' נ' מדינת ישראל (18.10.2012)), ואין בתיקון 113 לחוק העונשין כדי לשנות מהלכה זו. יפים לעניין זה, דברי השופט ע' ארבל בבש"פ 5309/05 צמח נ' מדינת ישראל (29.6.2005)

"[...] יחד עם זאת, ועם כל ההערכה לתסקירי שירות המבחן ולעבודתו המקצועית והחשובה של השירות, מדובר בהמלצה בלבד ובית המשפט עצמאי בהפעלת שיקול דעתו [...]. לא למותר לציין גם כי השיקולים המנחים את שירות המבחן בהמלצתו והשיקולים והאינטרסים שעל בית המשפט לשקול לצורך החלטתו לא בהכרח זהים וחופפים הם" (שם, בפסקה 6).

(ההדגשות אינן במקור)

המלצת שירות המבחן אינה נותנת ביטוי מטבע הדברים וכאמור בפסיקה לעיל לשיקול ההלימה, לחומרתן של העבירות, הסדרתיות בה בוצעו על פני חודשיים, שיקולי הרתעת היחיד ובמיוחד הרבים, הפגיעה בערך המוגן המגיע עד פגיעה בינונית באישום השלישי ומדיניות ענישה נהגת. כמו כן, שירות המבחן לא נתן את הדעת לסדרתיות בה פעל נאשם 1.

סיכומי של דבר, לא מצאתי כי מתקיימות במקרה שבפני, ביחס לשלושת האישומים וביחס לשני הנאשמים, טעמים המצדיקים סטייה ממתחם הענישה לחומרה או לקולא.

שלב ג' בגזירת הדין ביחס לכלל האישומים - קביעת העונש הראוי :

בשלב השלישי בגזירת הדין, לאחר קביעת מתחם הענישה לעבירות בהן הורשעו הנאשמים בכל אישום בנפרד וככל שאין מקום לסטות ממנו, יש להתאים בתוך מתחם העונש ההולם את גזר הדין המתאים לנאשם.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה:

בהתאם לסעיף 40 יא' לחוק העונשין, בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדר מתחם העונש ההולם, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה. לצורך גזירת דינם של הנאשמים שבפני נתתי את הדעת לנסיבות הבאות:

א. **פגיעת העונש בנאשמים** - הפגיעה הפוטנציאלית לה צפויים הנאשמים כתוצאה מעונש מאסר מאחורי סורג ובריאח הינה השלכה משמעותית וקשה על מצבם המשפחתי והכלכלי.

עונש מאסר בפועל ובמיוחד כאשר עסקין במאסר בפועל ראשון עבור שני הנאשמים הינו עונש קשה וחמור תוך שנתתי דעתי לגילם של הנאשמים ובהתייחס לנאשם 1 גם לעבודתו כרופא. גם לעונש מאסר שירוצה בעבודות שירות השלכה פוטנציאלית על מצבם הכלכלי של הנאשמים, בפרט ביחס לנאשם 2 אשר טען למצב כלכלי קשה וביחס לנאשם 1 אשר עוסק כרופא מומחה פנימאי העובד כעצמאי במרפאת מומחים, והיעדרותו מהעבודה עלולה לפגוע בו ובציבור מטופליו באופן קשה ומשמעותי.

ב. **נטילת אחריות -** הנאשמים הודו בעובדות כתב האישום המתוקן, הודו בהזדמנות הראשונה ובכך חסכו זמן שיפוטי יקר.

ג. **עברם הפלילי של הנאשמים -** הנאשם 1 נעדר הרשעות קודמות ואילו לחובת הנאשם 2 שתי הרשעות קודמות בתחום עבירות המס מהשנים 2010 - 2011.

ד. **חלופ הזמן -** העבירות בוצעו בשנת 2016, משך חודשיים (אוגוסט וספטמבר). כתב האישום בעניינם של הנאשמים הוגש ביום 23.03.2017 (כ - 6 חודשים לאחר ביצוע העבירות) ובמהלך הזמן שבין הגשתו ומתן גזר הדין התקבלו בעניינם של הנאשמים כתב אישום מתוקן וכן תסקיר שירות מבחן בענייניו של הנאשם 1. מכאן כי לא נגרם עיוות דין לנאשמים ואין ליתן משקל ממשי לחלופ זמן זה.

ה. **הרתעת היחיד :** יש מקום לגזור על הנאשמים עונש ראוי אשר ירתיעם מלשוב לסורם. כחלק מבינת שיקול זה נתתי דעתי למספר העבירות בהן הורשע הנאשם 1 בכלל האישומים ונאשם 2 באישום השני והשלישי בבחינת סדרתיות בביצוע עבירות.

א. **הרתעת הרבים :**

שיקול נוסף להחמרה בעונשו של הנאשם הינו הצורך בהרתעת הרבים במקרה של עבירת ציד חיות בר מוגנות בלא היתר.

סעיף 40 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 מגדיר את שיקול הרתעת הרבים בקביעת העונש המתאים בתוך מתחם העונש ההולם :

"מצא בית המשפט כי יש צורך בהרתעת הרבים מפני ביצוע עבירה מסוג העבירה שביצע הנאשם, וכי יש סיכוי של ממש שהחמרה בעונשו של הנאשם תביא להרתעת הרבים, רשאי הוא להתחשב בשיקול זה בבואו לקבוע את עונשו של הנאשם, ובלבד שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם."

כפי שנקבע לא אחת בפסיקה, נוכח המרחבים הגדולים בהם מצויות חיות הבר המוגנות ובהם פועלים עברייני הציד הבלתי חוקי מקשים אלו על זיהוי מבצעי העבירות ואיסוף ראיות ישירות לביצוע העבירות כך שלרוב נדרשת

הרשות לאסוף ראיות נסיבתיות - עובדה המקשה על הבאתם של עבריינים לדין והרשעתם לא אחת בדין. מכאן גם כי סיכויי איתור העבריינים והבאתם לדין אינה גבוהה ומעודדת ביצוע עבירות לפי החוק להגנת חיית הבר.

אין חולק היום וכך אני למד מחוות הדעת הרבות המוגשות בפני בעניין של חיות הבר בישראל ובפרט הצבי הארץ ישראלי כי אוכלוסיית חיות הבר במדינת ישראל נתונה בסכנה אמיתית של הכחדה, וכי מינים לא מעטים נכחדו כבר או עומדים בפני סכנת הכחדה. עיקר סכנת ההכחדה נובע מפני ציידים בלתי חוקיים הפוגעים ללא אבחנה, ללא מידה וללא פיקוח בחיות הבר השונות. אין גם חולק כי הצורך בהגנה על חיות הבר מפני אותם ציידים בלתי חוקיים, קל וחומר ציידים המחזיקים ברשיון ועוברים עבירות ציד, הינו צורך חשוב ביותר לשם שימורו של המאזן האקולוגי בארץ ישראל, ולשם מניעת אובדנם של זנים שונים, שחלקם אופייניים ואף ייחודיים לאזור זה.

הקושי של רשויות האכיפה לשים ידם על עברייני הציד, לאסוף כנגדם ראיות מרשיעות ובכך למגר התופעה דורשים כי ידעו העבריינים בפועל והעבריינים בכוח כי העונש הצפוי לאדם הבוחר לצוד חיות בר מוגנות בלא היתר הינו מרתיע והופך את העבירה לבלתי כדאית כלכלית בעליל.

אל מול אינטרס הרתעת הרבים והנסיבות המחמירות הנעוצות בעבירות אותן עברו הנאשמים שבפני נתתי דעתי לנסיבותיהם האישיות של הנאשמים. בהתייחס לנאשם 1 עבודתו כרופא פנימאי מומחה במרפאה עצמאית, היעדר הרשעות קודמות והחרטה אשר הביע הנאשם בפני בית המשפט וחסכון בזמן שיפוטי יקר בהתייחס לשלושת כתבי האישום. בהתייחס לנאשם 2 נתתי דעתי למצבו הכלכלי הנטען (חרף העובדה שלא הגיש אסמכתאות לביסוס טענותיו), עברו הפלילי הלא מכביד ושאינו מן העניין, החרטה שהביע, הודאתו בהזדמנות הראשונה והחיסכון בזמן השיפוטי היקר.

עתירת המאשימה לחילוט רובה הציד של הנאשם :

המסגרת הנורמטיבית :

סעיף 12 לחוק להגנת חיית הבר, התשט"ו-1955 קובע :

"חילוט דבר שנעברה בו עבירה (א) כלי-ציד או אמצעי-ציד אחר, פרט לכלי-רכב ממונע, ששמשו למעשה עבירה על חוק זה או על תקנה לפיו, וכן חיית-בר שניצודה בעבירה כזאת, רשאי בית המשפט הדין בעבירה לצוות על חילוטם לאוצר המדינה; אולם לא יצווה בית המשפט על חילוט כלי ציד או אמצעי אחר כאמור אם נוכח שבעליהם לא היו אשמים באותה עבירה; הוראה זו אינה גורעת מסמכותו של בית המשפט להורות הוראה אחרת בענין זה לפי כל דין אחר."

ברע"פ 1161/04 מחמוד חאג' יחיא נ' מ"י, תק-על 2005(2), 762 סוקר בית המשפט העליון מפי כב' השופט טירקל את הכללים הנוגעים לחילוט נשק בעבירות ציד וקובע :

עמוד 31

"אוסף ואומר כי הוראת סעיף 3 לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, שלפיה "אין פוגעים בקנינו של אדם", היא בבחינת הוראת-על - ובלשון קדמונינו "כלל גדול" - בשיטת המשפט שלנו. אם אין הוראה מפורשת בדין שמכוחה ניתן להפקיע את בעלותו של אדם בנכס, או להשעות את זכויותיו בו, לעולם חל הכלל הגדול (ראו בש"פ 6686/99 אליהו עובדיה נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 481-480, 464 (להלן - "עניין עובדיה"). החילוט מכוח סעיף 12(א) לחוק הוא, אפוא, חריג לכלל והשימוש בו חייב להיות זהיר וסקול. יודגש כי חילוט זה איננו עונש נוסף אלא ציווי הנלווה לעונש שהוטל על העבריין והוא נתון לשיקול דעתו של בית המשפט. מטרתו של הציווי היא להרחיק את העבריין מן העבירה על ידי הוצאתם של כלי המשחית ששמשו למעשה העבירה מידיו..."

ומוסיף -

"אכן, חילוט כזה אינו מונע מן העבריין לרכוש כלי משחית אחר חלף זה שחולט, אולם, מלבד ההוצאה הכספית הנדרשת לשם כך, יש לחילוט כשלעצמו גם משמעות חינוכית. יידע העבריין ויזכור מה היה סופו של הכלי ששימש למעשה העבירה. משמעות חינוכית זאת היתה, כנראה, גם לעיני חכמינו, שייחסו חשיבות לביעור כלים ששימשו לעבירה".

במקרה זה נקבע פה אחד כי יש לאשר החלטת בית המשפט אשר הורה על חילוט רובה ציד כאשר הצייד סרק איזור הצייד בזרקור כשהוא נושא רובה הציד וזאת בלי שפגע לרעה בחיה.

בע"פ (חיפה) 10028-05-11 - מוחמד אבו ריא נ' המשרד לאיכות הסביבה - רשות שמורות הטבע, תק-מח 2011(3), 13003 הורה בית המשפט על דחיית ערעורו של הנאשם בגין חילוט נשקו במסגרת גזר הדין שהושת עליו בגין עבירות ציד תוך שבית המשפט קובע :

"לא מצאנו מקום להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא. העונש שנגזר לרבות חילוט רובה הציד, הוא עונש מקובל וראוי לעבירות מסוג זה. מהנסיון המצטבר עולה כי חילוט הרובה מהווה את הענישה המרתיעה ביותר לנאשמים בעבירות ציד, ובהתאם, ומטעם זה, עומדת המאשימה על גזירת עונשים של חילוט רובה ציד ובתי המשפט נענים לבקשתה. לא מצאנו במקרה שבפנינו מתקיימים תנאים חריגים המצדיקים הימנעות מחילוט הרובה, ובמיוחד שאין זה מדובר בפעם הראשונה בה מעורב המערער בעבירות ציד."

במסגרת עפ"א (נצרת) 162/08 - אדיב סלמאן נ' רשות שמורות הטבע והגנים, תק-מח 2008(2), 14357 דן בית המשפט בערעור הנאשם בגין חילוט נשקו. במקרה זה היה המערער מחוסר הרשעות קודמות, עבד כקצין משטרה שנים ארוכות והחזיק ברישיון לנשק מזה 22 שנה. לטענת המערער מדובר במעידה חד פעמית, הביע חרטה עמוקה וחסך מזמנו של בית המשפט. מנגד טענה ב"כ המאשימה כי מדובר בשתי יריות אשר פגעו בשתי חוגלות ואין לראות בכך מעידה חד פעמית.

בית המשפט, בהסתמכו על הלכת חאג' יחיא המצוטטת לעיל דחה את ערעור הנאשם על ההחלטה לחלט הנשק בקבעו כי -

"חרף העובדה כי הסנקציה של חילוט הנשק נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט צדק בית משפט קמא בהחליטו לחלט את הנשק הואיל וחילוט נשק הינו אמצעי הולם בגין העבירות בהן הורשע המערער, בנסיבות בהן בוצעה העבירה... בית משפט קמא שיקלל כראוי את כל השיקולים הרלבנטיים לרבות נסיבותיו האישיות של המערער והעדר עבר פלילי."

בבוחנו את סוגיית חילוט הרכוש שנתפס מאת נאשם יערוך בית המשפט איזון בין השיקולים הבאים:

- א. החומרה הקיימת בנסיבות העבירה שנעברה.
- ב. עברו הפלילי של הנאשם.
- ג. השימוש שנעשה בתפוס במסגרת ביצוע העבירה.
- ד. הנזק שיגרם לנאשם כתוצאה מחילוט הרכוש התפוס.

מן הכלל אל הפרט :

לאחר ששקלתי השיקולים לעיל במקרה הנוכחי באתי לכדי מסקנה כי מן הדין להורות על חילוט רובה הציד השייך לנאשם 1 שפרטיו רובה ציד דו קני מס' 786596 וזאת מן הטעמים הבאים :

- א. הנאשם הורשע בביצוע עבירת ציד חוגלות וארנבת באמצעות שימוש שעשה ברובה הציד. מדובר בציד של חיות בר המצויות בסכנת הכחדה .
- ב. החומרה הגלומה בביצוע העבירה נעוצה בסכנה לעתיד אוכלוסיית החוגלות והארנבות .
- ג. הנאשם פעל תוך תכנון מוקדם שעה שהגיע לאיזור המרוחק מביתו ע"מ לצוד והצטייד לצורך כך בנשקו וברכב הנמצא בחזקת הנאשם 2 (האישום השלישי) ואף בליווי בנו הקטין. למעלה מכך, פעל תוך זמן קצר לביצוע עבירות באישום הראשון והשני, עובדה המצביעה על התנהלותו של הנאשם והיחס שלו לפגיעה בחיות בר מוגנות.
- ד. הנאשם לא הצביע על נזק מיוחד וחריג אשר יגרם לו באם יחולט רובה הציד ואף לא על הנזק הכלכלי הטמון בחילוט רכוש כגון זה. למעלה מכך, הנאשם בעצמו העיד כי היו שנים רבות בהן שילם אגרות ומיסים לרישיון הצייד, ובכל זאת לא צד.
- ה. מצוות בית המשפט העליון וערכאות בתי המשפט המחוזיים כי ביצוע עבירות ציד בלתי חוקי יענו בחילוט כלי נשקם של העבריינים, בין אם נזקף לחובתם עבר פלילי ובין אם עברם הפלילי נקי.

ער אני לע"פ 59326-10-17 **מראוות נ' מדינת ישראל** (מחוזי נצרת מיום 25.01.2018) שם הוסכם על ידי הצדדים לבטל הוראת חילוט הנשק שניתנה על ידי בית משפט קמא אך סבור אני כי נסיבותיו של תיק זה שונות בתכלית מנסיבותיו של ע"פ 59326-10-17.

במקרה שלפנינו מדובר בנאשם המעיד על עצמו כמי שמחזיק ברובה הציד מזה כ - 35 שנה, וכמי שעוסק בציד כתחביב על מנת "להירגע" מלחץ העבודה ומכאן ניתן להסיק שהחוקים בהירים לו יותר מאשר לכל נאשם אחר, ובכל זאת לקח הנאשם החוק לידי ועשה שימוש שלא כדין ברובה הציד שעמד לרשותו.

בביצוע העבירות (האישום השלישי) שיתף נאשם 1 את בנו הקטין אשר התלווה אליו ואל הנאשם 2. אם לא די בכך כמפורט לעיל, הנאשם 1 שבפני הורשע הן בהחזקת צבי ארץ ישראלי והן בשתי עבירות שונות של ציד והחזקת חיות בר מוגנות מסוג חוגלות וארנבות.

זאת לעומת נסיבות ע"פ 59326-10-17 לעיל, שם נדון הנאשם בגין ביצוע עבירת ציד אחת, בהזדמנות אחת של שני עופות מוגנים (ברווז משיש וטבלן גמדי) ולא מספר אירועי ציד והחזקה.

סבורני כי חילוט הנשק באמצעותו בוצעה עבירה על חוקי הציד, הינו אמצעי חשוב ויעיל לשמירת שלומם של בעלי חיים מוגנים. נסיבותיו של מקרה זה אינן חריגות, כמפורט לעיל הנאשם לא הוכיח כי ייגרם לו נזק כלכלי, ולהבדיל מע"פ 59326-10-17, במקרה שלפנינו המאשימה עומדת על חילוט הנשק.

לאור כל האמור מצאתי לנכון כי בנסיבות הספציפיות של תיק זה יש מקום להורות על חילוט הנשק.

הגם שקבעתי כי אין מקום לסטיה לקולא ממתחמי העונש ההולם שנקבעו בשלושת האירועים קיימים שיקולים כבדי משקל לגזירת עונש ראוי ברף הנמוך - בינוני של מתחמי העונש ההולמים באשר עסקינן בנאשמים ללא הרשעות קודמות בתחום עבירות הציד, נאשמים שלקחו אחריות על מעשיהם והביעו חרטה, ומאז ביצוע העבירות נשוא כתב האישום המתוקן לא ביצעו עבירות נוספות.

לאור כל האמור לעיל והנימוקים לקולא ולחומרא במקרה זה אני גוזר על הנאשמים את העונשים הבאים:

ביחס לנאשם 1 :

א. מאסר על תנאי לתקופה של 3 חודשים והתנאי הוא כי במשך 3 שנים החל מיום גז"ד לא יעבור עבירה של החזקת חיית בר מוגנת לפי החוק להגנת חיית הבר ויורשע בגינה בתקופת התנאי או לאחריה.

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים והתנאי הוא כי במשך 3 שנים החל מיום גזה"ד לא יעבור עבירה של צידה ללא רישיון ציד או היתר לפי החוק להגנת חיית הבר ויורשע בגינה בתקופת התנאי או לאחריה.

ג. קנס בסך 14,000 ש"ח או 140 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב - 14 שיעורים חודשיים שווים ורצופים, תשלום ראשון עד יום 01.11.2018 ובכל 1 לחודש ועד התשלום המלא בפועל.

אי תשלום אחד מהשיעורים, יעמיד את היתרה לפירעון מיידי.

ד. הנאשם יחתום על התחייבות להימנע מלעבור עבירה לפי הסעיפים בהם הורשע משך 3 שנים החל מהיום. ההתחייבות תהא על סך 12,000 ש"ח; אם לא יחתום תוך 7 ימים מהיום ייאסר למשך 90 ימים.

ביחס לנאשם 2 :

א. מאסר על תנאי לתקופה של 3 חודשים והתנאי הוא כי במשך 3 שנים החל מיום גזה"ד לא יעבור עבירה של החזקת חיית בר מוגנת לפי החוק להגנת חיית הבר ויורשע בגינה בתקופת התנאי או לאחריה.

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים והתנאי הוא כי במשך 3 שנים החל מיום גזה"ד לא יעבור עבירה של צידה ללא רישיון ציד או היתר לפי החוק להגנת חיית הבר ויורשע בגינה בתקופת התנאי או לאחריה.

ג. קנס בסך 11,000 ש"ח או 110 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב - 22 שיעורים חודשיים שווים ורצופים, תשלום ראשון עד יום 01.11.2018 ובכל 1 לחודש ועד התשלום המלא בפועל.

אי תשלום אחד מהשיעורים, יעמיד את היתרה לפירעון מיידי.

ד. הנאשם יחתום על התחייבות להימנע מלעבור עבירה לפי הסעיפים בהם הורשע בעיקרי ובתיקים המצורפים משך 3 שנים החל מהיום. ההתחייבות תהא על סך 12,000 ש"ח; אם לא יחתום תוך 7 ימים מהיום ייאסר למשך 90 ימים.

ניתן בזאת צו לחילוט המוצג - רובה הציד השייך לנאשם 1 שפרטיו : רובה ציד דו קני מס' 786596.

ניתן בזאת צו להשמדת שאר המוצגים בתיק.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ט תמוז תשע"ח, 12 יולי 2018, במעמד התובע, הנאשמים וב"כ.